

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші

Мазмұны

2018 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚ РАСТАМАСЫ	64
ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ ЕСЕБІ	65

2018 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІ:

Пайда немесе залал туралы есеп	67
Басқа жиынтық табыс туралы есеп	68
Қаржылық жағдай туралы есеп	69
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп	70
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп	71
Қаржы есептілікке ескертпелер	73

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚ РАСТАМАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші

«Эйр Астана» АҚ (бұдан әрі – «Компания») Басшылығы 2018 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржы есептілігін, сондай-ақ оның сол күні аяқталған жыл іші қызметінің нәтижелерін, ақша қаражаттарының қозғалысы мен капиталдағы өзгерістерін барлық елеулі аспектілерінде дұрыс көрсететін қаржы есептілігінің Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес дайындалуы үшін жауап береді.

Қаржы есептілігін дайындау кезінде басшылық:

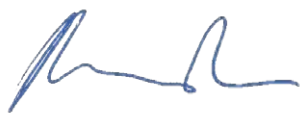
- есеп саясаты принциптерінің дұрыс таңдалуын және қолданылуын қамтамасыз етуге;
- ақпараттың, соның ішінде есеп саясаты туралы деректердің осындай ақпараттың орындылығын, растығын, салыстырмалылығын және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда ұсынуға;
- ХҚЕС талаптарын орындау есептілікті пайдаланушылардың қандай да бір мәмілелердің, сондай-ақ өзге оқиғалардың немесе шарттардың Компанияның қаржылық жағдайына және қызметінің қаржылық нәтижелеріне ықпал етуін түсінуі үшін жеткіліксіз болған жағдайда, қосымша ақпаратты ашуға;
- Компанияның көз етер болашақта өзінің қызметін жалғастыру қабілетін бағалауға жауапкершілік атқарады.

Басшылық сондай-ақ:

- Компанияның барлық бөлімшелерінде ішкі бақылаудың тиімді және сенімді жүйесінің жасалуына, ендірілуіне және сүйемелденуіне;
- есептіліктің Компанияның мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, сондай-ақ кез келген күнге Компанияның қаржылық жағдайы туралы жеткілікті дәл ақпарат беруге және қаржы есептілігінің ХҚЕС сәйкестігін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін нысанда жүргізілуіне;
- бухгалтерлік есептің Қазақстан Республикасының заңнамасына және ХҚЕС сәйкес жүргізілуіне;
- Компанияның активтерінің сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі барлық қиынды мүмкін шаралардың қабылдануына; және
- қаржылық және өзге теріс пайдаланушылық фактілерін анықтауына және олардың алдын алуына жауапкершілік атқарады.

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші бұл қаржы есептілігін Компания басшылығы 2019 жылдың 28 ақпанда мақұлдады және бекітті.

Компания Басшылығының атынан:

Питер Фостер
Президент
2019 жылдың 28 ақпан
Алматы қ.,
Қазақстан Республикасы

Ибрагим Жанлыел
Қаржы жөніндегі атқарушы
директор
2019 жылдың 28 ақпан
Алматы қ.,
Қазақстан Республикасы

Азамат Оспанов
Қаржылық есептілік жөніндегі
вице-президент, Бас бухгалтер
2019 жылдың 28 ақпан
Алматы қ.,
Қазақстан Республикасы

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

«Эйр Астана» АҚ Акционерлеріне және Директорлар Кеңесіне

Пікір

Біз 2018 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал, басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Эйр Астана» АҚ (әрі қарай, «Компания») қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (ҚЕХС) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Компанияның 2018 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша қаржылық нәтижелерін және ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне (БАХӘСК кодексі) және біздің қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Қаржылық есептілік үшін Басшылық пен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС-ға сәйкес қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Компанияны жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Компанияның қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін.
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз.
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз.
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін.
- қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

ОТЧЕТ НЕЗАВИСИМЫХ АУДИТОРОВ ЖАЛҒАСЫ

Акционерам и Совету директоров Акционерного общества «Эйр Астана»

Қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі, жалғасы

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері:

Дементьев С.А.

Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудиторы
2012 жылдың 27 тамызында берілген
№ МФ-0000086 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін 2006 жылы 6 желтоқсанда берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С.А.

«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

«КПМГ Аудит» ЖШС, Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша тіркелген компания және Швейцария заңнамасы бойынша тіркелген KPMG International Cooperative ("KPMG International") қауымдастығына кіретін KPMG тәуелсіз фирмалар желісінің мүшесі. ТОО «КПМГ Аудит», компания, зарегистрированная в соответствии с законодательством Республики Казахстан, член сети независимых фирм KPMG, входящих в ассоциацию KPMG International Cooperative ("KPMG International"), зарегистрированную по законодательству Швейцарии.

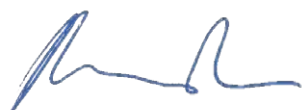
ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

	Ескерту	2018 ж.	2017 ж. ¹
Пайда және басқа табыстар			
Жолаушылар тасымалы	5	279,336,783	234,125,870
Жүк және пошта	5	7,136,531	6,411,243
Өзге табыс	5	3,379,882	6,915,984
Кері жалдаумен жүзеге асырылған сату операциялары бойынша табыс		-	2,763,786
Барлық пайда және басқа табыстар		289,853,196	250,216,883
Операциялық шығыстар			
Жанармай		(79,736,938)	(59,826,835)
Әуежайлық қызмет көрсету және навигация	6	(38,694,042)	(33,631,403)
Жолаушыларға қызмет көрсету	6	(31,374,125)	(28,243,092)
Инженерлік-техникалық қызмет көрсету	6	(29,740,889)	(22,550,423)
Қызметкерлер жөніндегі шығыстар	6	(27,581,626)	(23,179,432)
Әуе кемелердің операциялық лизингі бойынша шығыстар	6	(24,616,775)	(20,020,648)
Сату жөніндегі шығыстар	6	(14,044,175)	(13,190,215)
Экипажға байланысты шығыстар	6	(12,136,894)	(9,861,592)
Тозу және амортизация	11	(8,836,296)	(8,804,819)
Мүлік жалдау жөніндегі шығыстар		(1,928,997)	(1,639,393)
Сақтандыру	6	(1,448,127)	(1,261,460)
Ақпараттық технологиялар		(1,256,813)	(1,184,274)
Консультациялық, заңды және кәсіби қызметтер		(1,093,420)	(1,368,378)
Табыс салығынан басқа салықтар		(868,324)	(783,391)
Дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан болған шығындар		(194,072)	-
Өзгелер		(3,717,697)	(4,050,215)
Барлық операциялық шығыстар		(277,269,210)	(229,595,570)
Операциялық пайда			
		12,583,986	20,621,313
Қаржылық шығыстар	7	(3,635,656)	(3,624,325)
Қаржылық кірістер	7	1,011,379	2,377,603
Бағам айырмашылығынан алынған залал, таза мөлшерде		(5,820,428)	(3,380,448)
Салық салуға дейінгі пайда		4,139,281	15,994,143
Табыс салығы бойынша шығыстар	8	(2,294,390)	(3,175,793)
Жыл ішіндегі таза пайда		1,844,891	12,818,350
Акцияға келетін негізгі және тоғытылған пайда (теңгемен)	18	108,523	754,021

¹ Компания 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап 15 (IFRS) ХҚЕС және 9 (IFRS) ХҚЕС-на қолданыла бастады. Салыстырмалы ақпарат таңдалған өтпелі әдістерге сәйкес қайта есептелмейді (2-ескертуді қараңыз).

Компания Басшылығының атынан:

Питер Фостер
Президент
2019 жылдың 28 ақпан
Алматы қ.,
Қазақстан Республикасы

Ибрагим Жанлыел
Қаржы жөніндегі атқарушы
директор
2019 жылдың 28 ақпан
Алматы қ.,
Қазақстан Республикасы

Азамат Оспанов
Қаржылық есептілік жөніндегі
вице-президент, Бас бухгалтер
2019 жылдың 28 ақпан
Алматы қ.,
Қазақстан Республикасы

73-115-ші беттердегі ескертулер осы қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі болып табылады. Тәуелсіз аудиторлардың есебі 65-66 беттерде келтірілген.

БАСҚА ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС ТУРАЛЫ ЕСЕП

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

	Ескерту	2018 ж.	2017 ж. ¹
Жыл іші таза пайда/(залал)		1,844,891	12,818,350
келесі кезеңдерде пайдаға немесе залалға қайта жіктелмеген айырбас бағамы		4,389,839	-
Салық шегерісінен кейін, келесі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта топтастыру мүмкіндігіне ие басқа жиынтық табыс/(шығыс):			
Ақша ағымдарын хеджирлеу құралдары бойынша нәтиже		-	384,229
Ақша ағымдарын хеджирлеу бойынша нәтиженің кейінге қалдырылған салығы		-	(76,846)
Ақша ағымдарын хеджирлеу құралдары бойынша іске асырылған шығын	23	3,746,653	3,355,090
Ақша ағымдарын хеджирлеу құралдары бойынша іске асырылған шығын бойынша кейінге қалдырылған салық	23	(749,400)	(671,018)
Жыл іші басқа жиынтық табыс, табыс салығының шегерісінен кейін		2,997,253	2,991,455
Жыл іші жалпы жиынтық пайда/(залал)		9,231,983	15,809,805

¹ Компания 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап 15 (IFRS) ХҚЕС және 9 (IFRS) ХҚЕС-на қолданыла бастады. Салыстырмалы ақпарат таңдалған өтпелі әдістерге сәйкес қайта есептелмейді (2-ескертуді қараңыз).

73-115-ші беттердегі ескертулер осы қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі болып табылады. Тәуелсіз аудиторлардың есебі 65-66 беттерде келтірілген.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП

по состоянию на 31 декабря 2018 ж.

(мың қазақстандық теңгемен)

	Ескерту	31 декабря 2018 ж.	31 декабря 2017 ж. ¹
АКТИВТЕР			
Ұзақ мерзімді активтер			
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	9	97,973,689	86,988,810
Материалдық емес активтер	10	831,409	976,558
Ұзақ мерзімді активтер үшін алғытөлемдер	14	5,617,772	2,687,174
Кепілдікті салымдар	12	7,365,114	6,525,659
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	15	1,559,468	1,303,990
		113,347,452	98,482,191
Ағымдағы активтер			
Тауарлы-материалдық босалқы қорлар	13	17,275,553	12,832,135
Берілген алғытөлемдер	14	9,668,777	9,767,208
Табыс салығы бойынша алдын-ала төлем		513,291	245,220
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	15	10,232,399	8,479,909
Өзге салықтар бойынша алдын-ала төлем	16	8,707,893	6,010,537
Кепілдікті салымдар	12	12,232,544	11,589,839
Банктердегі депозиттер		-	1,570
Ақша қаражаттары және банк есепшоттарындағы қалдықтар	17	51,031,749	49,245,150
Басқа қаржылық активтер		45,336	-
		109,707,542	98,171,568
Активтер жиыны		223,054,994	196,653,759
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Меншікті капитал			
Жарғылық капитал		2,501,550	2,501,550
Қосымша төленген капитал		48,996	48,996
Валюталық есеп беру үшін резерв		4,497,625	-
Хеджирлеу құралдары бойынша резерв, салық шегерісінен кейін		(20,860,354)	(23,749,821)
Бөлінбеген пайда		47,872,280	50,033,094
Меншікті капитал жиыны	18	34,060,097	28,833,819
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Несиелер	22	2,977,934	3,495,775
Қаржылық лизинг бойынша міндеттемелер	23	92,604,879	93,317,211
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	8	6,322,011	3,662,874
Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге резерв	20	14,838,957	20,109,275
		116,743,781	120,585,135
Ағымдағы міндеттемелер			
Несиелер	22	539,801	541,863
Қаржылық лизинг бойынша міндеттемелер	23	15,557,795	13,268,515
Болашақ кезеңдердің табыстары	19	20,259,250	16,095,939
Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге резерв	20	18,677,115	4,406,580
Саудалық және өзге кредиторлық берешек	21	17,217,155	12,921,908
		72,251,116	47,234,805
Міндеттемелер жиыны		188,994,897	167,819,940
Меншікті капитал мен міндеттемелер жиыны		223,054,994	196,653,759

¹ Компания 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап 15 (IFRS) ХҚЕС және 9 (IFRS) ХҚЕС-на қолданыла бастады. Салыстырмалы ақпарат таңдалған өтпелі әдістерге сәйкес қайта есептелмейді (2-ескертуді қараңыз).

73-115-ші беттердегі ескертулер осы қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі болып табылады. Тәуелсіз аудиторлардың есебі 65-66 беттерде келтірілген.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Хеджирлеу құралдары бойынша резерв	Валюталық айырмашылықтар резерві	Бөлінбеген пайда	Меншікті капитал жиыны
2017 жылдың 1 қаңтарында	2,501,550	48,996	(26,741,276)	-	37,214,744	13,024,014
Жыл ішіндегі пайда/(залал)					12,818,350	12,818,350
Ақша ағындарын хеджирлеу құралдары, салықты шегергенде	-	-	307,383	-	-	307,383
Отындарды хеджирлеу құралдарында шығындарды өтеу, салықтарды шегергенде	-	-	2,684,072	-	-	2,684,072
Жыл ішіндегі жалпы жиынтық пайда/(залал)	-	-	2,991,455	-	12,818,350	15,809,805
2017 жылдың 31 желтоқсанында	2,501,550	48,996	(23,749,821)	-	50,033,094	28,833,819
2018 жылдың 1 қаңтарында	2,501,550	48,996	(23,749,821)	-	50,033,094	28,833,819
9 ҚҰХС (IFRS) және 15 (IFRS) ХҚЕС бастапқы қолдану күніне түзетулер) ¹	-	-	-	-	(160,200)	(160,200)
2018 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша түзетілген теңгерім¹	2,501,550	48,996	(23,749,821)	-	49,872,894	28,673,619
Жыл ішіндегі пайда/(залал)	-	-	-	-	1,844,891	1,844,891
Отындарды хеджирлеу құралдарында шығындарды өтеу, салықтарды шегергенде	-	-	2,997,253	-	-	2,997,253
Басқа валюталардан айырбастау кезінде айырбастау айырмашылықтары	-	-	(107,786)	4,497,625	-	4,389,839
Жыл ішіндегі жалпы жиынтық пайда/(залал)	-	-	2,889,467	4,497,625	1,844,891	9,231,983
Жарияланған дивидендтер	-	-	-	-	(3,845,505)	(3,845,505)
2018 жылдың 31 желтоқсанында	2,501,550	48,996	(20,860,354)	4,497,625	47,872,280	34,060,097

¹ Компания 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап 15 (IFRS) ХҚЕС және 9 (IFRS) ХҚЕС-на қолданыла бастады. Салыстырмалы ақпарат таңдалған өтпелі әдістерге сәйкес қайта есептелмейді (2-ескертуді қараңыз).

73-115-ші беттердегі ескертулер осы қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі болып табылады. Тәуелсіз аудиторлардың есебі 65-66 беттерде келтірілген.

АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

	Ескерту	2018 ж.	2017 ж. ¹
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Салық салуға дейінгі пайда/(залал)		4,139,281	15,994,143
Түзетулер:			
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар тозуы мен материалдық емес активтердің амортизациясы	11	8,836,296	8,804,819
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың шығуынан түскен табыстар	5	(269,563)	(2,958,230)
Алғытөлемдер мен саудалық және өзге дебиторлық берешек құнсыздануы үшін резервтердің есептелуі/(қалпыну келуі)		112,375	(1,565,775)
Өтімді емес тауарлы-материалдық босалқы қорларды есептен шығару	13	392,280	4,384
Қолданылмаған демалыс бойынша резервтің есептелуі		(389,867)	70,382
Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету резервінің есептелуі	6	7,840,429	6,412,776
Жолаушыларды ынталандыру бағдарламасы бойынша резерттің есептелуі		797,659	1,187,399
Бағам айырмасынан шеккен залал, таза		5,820,428	3,380,448
Қаржылық табыстар, құнсыздануды есептемегенде		(888,662)	(830,263)
Қаржылық шығыстар, құнсыздануды есептемегенде	7	3,594,291	3,624,325
Айналым капиталындағы өзгерістерге дейін операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттары		29,984,947	34,124,408
Саудалық және өзге дебиторлық берешектердің өзгеруі		(751,813)	1,221,945
Берілген алғытөлемдердің өзгеруі		(502,587)	(2,667,608)
Тауарлы-материалдық босалқы қорлардың өзгеруі		(2,553,267)	924,405
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен міндеттемелерінің және хеджирлеу құралдарының өзгеруі		(2,065,847)	(2,302,194)
Саудалық және өзге кредиторлық берешектің және өзге ағымдағы міндеттемелердің өзгеруі		619,789	2,166,729
Болашақ кезеңдер табыстарының өзгеруі		(155,464)	-
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттары		24,575,758	33,467,685
Төленген табыс салығы		(1,770,775)	(2,458,086)
Алынған сыйақы		857,294	1,032,502
Операциялық қызметтен түскен таза ақша қаражаттары		23,662,277	32,042,101
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды сатып алу		(8,624,644)	(9,074,454)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды сатудан түсім		1,118,929	2,298,262
Материалдық емес активтерді сатып алу		(56,188)	(222,111)
Мерзімдік банктік және кепілдік депозиттерін орналастыру		(18,302,722)	(6,735,869)
Мерзімдік банк және кепілдік депозиттерін өтеу		19,316,859	37,099,566
Инвестициялық қызметтен алынған/(пайдаланылған) таза ақша қаражаттары		(6,547,766)	23,365,394

Жалғасы келесі бетте

73-115-ші беттердегі ескертулер осы қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі болып табылады. Тәуелсіз аудиторлардың есебі 65-66 беттерде келтірілген.

АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

	Ескерту	2018 ж.	2017 ж. ¹
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Қаржылық жалдау бойынша төлемдер	23	(13,444,724)	(13,073,475)
Төленген сыйақы	23	(3,628,417)	(4,077,286)
Несиелерді төлеу	23	(512,239)	(517,893)
Дивидендтер бойынша төлемдер	18	(3,668,749)	-
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша қаражаттары		(21,254,129)	(17,668,654)
АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫНЫҢ ТАЗА ҰЛҒАЮЫ/(АЗАЮЫ)		(4,139,618)	37,738,841
Шетелдік валютада ұсталатын ақша қаражаттарына йырбас бағамдары өзгерістерінің әсері		(1,153,055)	1,512,066
Құнсыздану		345	-
Басқа валюталардан айырбастау кезінде айырбастау айырмашылықтары		7,078,927	-
ЖЫЛ БАСЫНДАҒЫ АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ	17	49,245,150	9,994,243
ЖЫЛ СОҢЫНДАҒЫ АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ	17	51,031,749	49,245,150

¹ Компания 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап 15 (IFRS) ХҚЕС және 9 (IFRS) ХҚЕС-на қолданыла бастады. Салыстырмалы ақпарат таңдалған өтпелі әдістерге сәйкес қайта есептелмейді (2-ескертуді қараңыз).

73-115-ші беттердегі ескертулер осы қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі болып табылады. Тәуелсіз аудиторлардың есебі 65-66 беттерде келтірілген.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

1. ҚЫЗМЕТІНІҢ СИПАТЫ

«Эйр Астана» АҚ (бұдан әрі «Компания») Қазақстан Республикасы Азаматтық Кодексінің анықтамасына сәйкес акционерлік қоғам болып табылады. Компания Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 29 тамыздағы № 1118 қаулысына сәйкес 2001 жылғы 14 қыркүйекте жабық акционерлік қоғам ретінде құрылды. Заңнамаға 2003 жылы енгізілген өзгерістердің нәтижесінде 2005 жылдың 27 мамырда Компания акционерлік қоғам болып қайта тіркелді.

Компанияның негізгі қызметі жолаушыларға ішкі және халықаралық авиатасымалдары бойынша қызметтер көрсету болып табылады сондай-ақ, өзге қызмет жүк және пошта әуе тасымалдарын қамтиды. Компания өзінің алғашқы рейсін 2002 жылдың 15 мамырында Boeing-737 әуе кемесімен Алматы қаласынан Қазақстанның елордасы Астана қаласына ұшуды жүзеге асыру арқылы орындады. 2018 жылдың 31 желтоқсанында Компания қысқа бағыттарға тасымалдауларды жүзеге асыратын 10 әуе кеме және ұзақ бағыттарға тасымалдауларды жүзеге асыратын 21 әуе және ұзақ бағыттарға тасымалдауларды жүзеге асыратын 3 кемесінен тұратын 34 турбореактивті әуе кемесі кіретін паркпен жұмыс істеді, оның ішінде 10 әуе кемесі қаржы лизингі аясында алынған және 24 әуе кемесі операциялық лизинг аясында алынды (2017 жылы: қысқа бағыттарға тасымалдауларды жүзеге асыратын 9 әуе кеме және ұзақ бағыттарға тасымалдауларды жүзеге асыратын 23 әуе кемесінен тұратын 32 турбореактивті әуе кемесі, оның ішінде 10 әуе кемесі қаржы лизингі аясында алынған және 22 әуе кемесі операциялық лизинг аясында алынған).

2010 жылы Компания өз офисін Қазақстан Республикасының Астана қаласынан Қазақстан Республикасының Алматы қаласына Закарпатская көшесі, 4А мекен-жайы бойынша қайта тіркеуді жүргізді, өйткені Компаниямен негізгі әрекеттесуші әуежай Алматы қаласының Халықаралық Әуежайы болып табылады.

Компанияның акционерлері Қазақстан Республикасының Үкіметі атынан «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-ауқат Қоры» АҚ және «BAE Systems Kazakhstan Ltd.» компаниясы болып табылады, олар Компания акцияларының тиісінше 51% және 49% иелік етеді.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП-ҚИСАПТЫҢ ЖАҢА ЖӘНЕ ҚАЙТА ҚАРАЛҒАН ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАНДАРТТАРЫН ҚАБЫЛДАУ

Компания 2018 жылғы 1 қаңтардан бері 15-ші ХҚЕС (IFRS) (А тармағын қараңыз) және 9-шы ХҚЕС (IFRS) (Ә тармағын қараңыз) қолдана бастады. 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап бірқатар өзге жаңа стандарттар күшіне енеді, алайда олар Компанияның қаржылық есеп-қисабына айтарлықтай ықпал етпейді.

Бұл стандарттарды қолданған кезде Компания таңдаған көшу әдістеріне сәйкес, осы қаржылық есеп-қисаптағы салыстырмалы ақпарат жаңа стандарттардың талаптарын көрсету ниетімен қайта есептелмейді.

Бұл стандарттардың бастапқы қолданысының ықпалы ең бастысы төмендегілерді меңзейді:

- пайдаланылмаған билеттер бойынша түсімді кешірек тану; және
- билет мәліметтерін өзгерту үшін салынатын айыппұлдар бойынша түсімді кешірек тану;
- қаржылық активтерге қатысты танылған құнсызданудан туындаған шығындар сомасының артуы.

А. «Сатып алушылармен жасалған келісімшарттар бойынша түсім» 15-ші ХҚЕС

15-ші ХҚЕС (IFRS) түсімнің танылу қажеттілігін, сомасы мен уақытын белгілейтін негізгі қағидаттарды орнатады. Стандарт түсімді тану жөніндегі қолданыстағы нұсқаулықты, соның ішінде «Түсім» 18-ші ХБЕС (IAS), «Құрылыс келісімшарттары» 11-ші ХБЕС (IAS) және тиісті түсініктемелерді алмастырады. 15-ші ХҚЕС (IFRS) сәйкес сатып алушы тауарлар мен қызметтерді толық басқару мүмкіндігіне қол жеткізгенде ғана түсім танылады. Белгілі бір кезде немесе уақыт аралығында басқару мүмкіндігін табыстаудың уақыт шеңберін белгілеу үшін пайым қолдану қажет болады.

Компания бастапқы қолданым күніндегі (яғни 2018 жылғы 1 қаңтардағы) бастапқы қолданымның ықпалын көрсетіп, 15-ші ХҚЕС стандартына ауысты және жиынтық әсерді көрсету әдісін (практикалық түрдегі жеңілдіксіз) пайдаланды. Тиісінше 2017 жылға қатысты берілген ақпарат қайта есептелмеген, яғни ол бұрын 18-ші ХБЕС (IAS), 11-ші ХБЕС (IAS) және тиісті түсініктемелерде берілген түрде ұсынылған. Бұдан бөлек 15-ші ХҚЕС (IFRS) ішіндегі ақпаратты мәлім ету талаптары әдетте салыстырмалы ақпаратқа қолданылмайды.

Келесі кестеде 15-ші ХҚЕС (IFRS) стандартына көшудің нәтижесінде 2018 жылғы 1 қаңтардағы жағдайға сәйкес салықтарды есептемегендегі әсер көрсетілген:

	2018 жылғы 1 қаңтардағы жағдайға сәйкес 15-ші ХҚЕС (IFRS) стандартын қолданудың әсері	
	Ескертпелер	
Бөлінбеген пайда		
Пайдаланылмаған билеттер	(А)	(40,215)
Билет мәліметтерін өзгерту үшін салынатын айыппұл	(Б)	(21,270)
		(61,485)

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП-ҚИСАПТЫҢ ЖАҢА ЖӘНЕ ҚАЙТА ҚАРАЛҒАН ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАНДАРТТАРЫН ҚАБЫЛДАУ жалғасы

15-ші ХҚЕС (IFRS) стандартын қолдану Компанияның 2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған қаржылық нәтижесіне және қаржылық жағдайына материалдық әсер тигізген жоқ.

Төменде есеп саясатының жаңа негізгі ережелері туралы және Компания көрсететін түрлі қызметтерге қатысты алдыңғы есеп жүргізу әдістерінің өзгеріс сипаты туралы ақпарат берілген.

Өзгеріс сипаты	Атқарылатын міндеттерді орындаудың сипаты және мерзімі	Есеп саясатын өзгертудің сипаты
а. Пайдаланылмаған билеттер	<p>15-ші ХҚЕС (IFRS) стандартына сәйкес пайдаланылмаған билеттерден түсетін табысты тану сәті компания сатылған билеттердің бір бөлігі ешқашан пайдаланылмайды деп сеніп-сенбегеніне, яғни пайдаланылмаған билеттерден түсетін танылған түсімнің реверстелу («түзетілу») ықтималдығы жоғары болып-болмағанына байланысты болады.</p> <p>Компания осы түсімді танып-танымау қажеттілігін және мөлшерін бағалау үшін айнымалы өтемді есепке алу талаптарын ескереді. Компания кейін реверстелмеу ықтималдығы жоғары болған пайдаланылмаған билеттерден түсетін табыстың осындай сомасын есептеуі тиіс. Бұл сома сатып алушылардың өз құқықтарын іске асыру болжамы негізінде жолаушылар тасымалынан түсетін табыс ретінде танылады.</p> <p>Әйтпегенде, компания сатып алушының одан қызмет бойынша өз міндеттемелерін орындауды талап ету ықтималдығы екіталай болғанда пайдаланылмаған билеттерден түсетін табысты таниды.</p>	<p>18-ші ХБЕС (IAS) стандартына сәйкес Компания пайдаланылмаған билеттер сатылған кезде олардан түсетін табыстың белгілі бір бөлігін тарихи деректердің негізінде таныған.</p> <p>15-ші ХҚЕС (IFRS) стандартына сәйкес Компания пайдаланылмаған билеттерден түсетін табысты ұшу (келісімшарт міндеттемелерін орындау — тасымалдау қызметтері) күніне дейін тани алмайды. Компания пайдаланылмаған билеттер бойынша сенімді тарихи деректерге ие болғандықтан, 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап пайдаланылмаған билеттерден түсетін табыстың белгілі бір бөлігі ұшу датасында сатып алушының Компаниядан қызмет бойынша өз міндеттемелерін орындауды талап ету ықтималдығының екіталай болған мөлшерде танылады.</p>
ә. Билет мәліметтерін өзгерту үшін салынатын айыппұлдар	<p>Орындау міндеті тұжырымдамасының шеңберінде көптеген әуекомпаниялар билет мәліметтерін өзгертуге алынатын айыппұлдан түсетін табыстың ұшу кезінде танылуы тиіс екеніне келісті. Осылайша қазіргі уақытта бұл қызмет жолаушыларды тасымалдау қызметімен біріктіріліп, бастапқы орындау міндетінен, яғни әуетасымалдан бөліне алмайды (яғни сатып алушы ұшпай, осы қызметтен бөлек пайда алмайды).</p> <p>Билет мәліметтерін өзгерту қызметі ұшу датасына дейін көрсетілетініне қарамастан, сатып алушы осы қызметтен ұшып-қонғанда ғана пайда көреді.</p>	<p>18-ші ХБЕС (IAS) стандартына сәйкес билет мәліметтерін өзгертуге алынатын айыппұлдан түсетін табыс сатып алушы мұндай өзгертуді сұрап, айыппұл төлеген сәтте танылған. 15-ші ХҚЕС (IFRS) стандартының талаптарына сәйкес тиісті табысты тану сәтін өзгертуге қоса тәсілді өзгерту салдарынан да пайда мен шығын туралы есеп құрамында осы түсім басқа табыстардан жолаушылар тасымалынан түсетін табысқа қайта жіктеледі.</p>

Б. «Қаржы құралдары» 9-шы ХҚЕС (IFRS)

9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартында қаржылық активтерді, қаржылық міндеттемелерді және қаржылық емес нысандарды сатып алу немесе сату жөніндегі белгілі шарттарды тану және бағалауға қатысты талаптар көрсетілген. Осы стандарт «Қаржы құралдары: тану және бағалау» 39-шы ХБЕС (IAS) стандартын алмастырады.

Күтілген кредиттік шығындарды тануға байланысты 9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартын қабылдау бастапқы балансқа тигізетін әсер 98,715 мың теңгені құрайды.

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді жіктеу және бағалау

9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартында қаржылық активтерді жіктеудің үш негізгі санаты қарастырылған: амортизациялық құн бойынша бағаланатыны; басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатыны; немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатыны. 9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартындағы қаржылық активтердің жіктелімі әдетте аясында қаржылық актив басқарылатын бизнес модельге және ақшалай қаражат ағыны туралы шартта бар қаржылық активке байланысты сипаттамаларға негізделген. 9-шы ХҚЕС (IFRS) 39-шы ХБЕС (IAS) ішінде қаржылық активтердің бар санаттарын, яғни өтеу мерзіміне дейін ұсталатын кредиттер мен дебиторлық берешек және сату үшін қолда бар қаржылық активтердің санаттарын жояды. 9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартында қаржылық міндеттемелерді жіктеу мен бағалауға қатысты 39-шы ХБЕС (IAS) стандартының қолданыстағы талаптары едәуір сақталады.

9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартына көшу Компанияның қаржылық міндеттемелер мен туынды қаржы құралдарына қатысты есеп саясатына елеулі әсер тигізбеді.

Компанияның барлық қаржылық активтері 39-шы ХБЕС (IAS) стандартына сәйкес қарыздар мен дебиторлық берешек ретінде жіктелді және 2018 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартына сәйкес амортизациялық құн бойынша бағаланады. 9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартына көшудің 2018 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қаржылық активтердің баланстық құнына тигізетін әсері төменде көрсетілгендей құнсыздандудың жаңа талаптарына ғана қатысты:

Қаржылық активтер	39-шы ХБЕС (IAS) стандартына сәйкес бастапқы жіктелім	9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартына сәйкес жаңа жіктелім	39-шы ХБЕС (IAS) стандартына сәйкес бастапқы баланстық құн	9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартына сәйкес жаңа баланстық құн
Кепілдікті депозиттер	Қарыздар мен дебиторлық берешек	Амортизациялық құн бойынша	18,115,498	18,041,108
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	Қарыздар мен дебиторлық берешек	Амортизациялық құн бойынша	9,783,899	9,760,649
Банктердегі депозиттер	Қарыздар мен дебиторлық берешек	Амортизациялық құн бойынша	1,570	1,570
Ақшалай қаражат және оның эквиваленттері	Қарыздар мен дебиторлық берешек	Амортизациялық құн бойынша	49,245,150	49,244,075
Қаржылық активтердің жиыны			77,146,117	77,047,402

Құнсыздану — Қаржылық активтер

9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартында 39-шы ХБЕС (IAS) ішінде пайдаланылатын «келтірілген шығындар» моделі «күтілген кредиттік шығындар» моделіне ауыстырылады. Құнсыздандудың жаңа моделі амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтерге, өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құнды қағаздарға құйылатын инвестициялар мен келісімшарт бойынша активтерге қолданылады, бірақ үлестік құралдарға құйылатын инвестицияларға қолданылмайды. 9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартына сәйкес 39-шы ХБЕС (IAS) стандартына қарағанда кредиттік шығындар ерте танылады.

9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартының құнсыздануды бағалау моделін қолдану аясына қатысы бар активтер бойынша әдетте құнсыздану шығыны өсіп, одан да құбылмалы болады деп күтіледі. Компания 2018 жылғы 1 қаңтардағы жағдайға сәйкес 9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартының құнсыздануға қатысы бар талаптарын қолдану нәтижесінде құнсыздану шығыны резервінің келесі қосымша сомалары жатқызылатынын анықтады.

9-шы ХҚЕС (IFRS) стандартына сәйкес 2018 жылғы 1 қаңтардағы жағдайға сай құнсыздану шығыны бойынша бағалау резерві

Кепілдікті депозиттер	74,390
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	23,250
Ақшалай қаражат және оның эквиваленттері	1,075
Жиыны	98,715

Саудалық және өзге дебиторлық берешек

Күтілген кредиттік шығындар қоржынға қарай соңғы екі-алты жылдағы кредиттік шығындардың іс жүзіндегі деректері негізінде есептелген. Компания күтілген кредиттік шығындардың деңгейін кәсіпорындар мен жеке тұлғаларға қатысты бөлек есептеді. Әр санат кредиттік тәуекелге ұшырағыштығы ұқсас компанияларға (мысалы, заңды тұлғалар бойынша сала туралы деректер негізінде) бөлінді.

Дебиторлық берешектің қысқа мерзімді сипатын ескерсек, кредиттік шығындар бойынша іс жүзіндегі тәжірибе тарихи деректерді жинау барысындағы экономикалық жағдайлар мен қазіргі жағдайлар арасындағы айырмашылықтарды ескеріп, сондай ақ дебиторлық берешектің болжалды мерзімі барысындағы экономикалық жағдайларға деген Компанияның көзқарасын ескеріп түзетілмеген.

Компанияның бағаларына сәйкес, 2018 жылғы 1 қаңтардағы құнсыздану бойынша 9-шы ХҚЕС (IFRS) талаптарын қолдану нәтижесінде 39-шы ХБЕС (IAS) стандарттарына сәйкес танылған құнсыздануға қарағанда 23,250 мың теңгеге арту орын алады.

Кепілдікті депозиттер

Кепілдікті депозиттердің көбі Компанияның жалға берушілерінде орналасқан ұзақ мерзімді кепілдікті депозиттермен ұсынылған. Бұл депозиттер бірнеше айдың лизингтік төлемдерін және/немесе Компания дефолт жағдайын жариялағанда ұшақты қайтару алдындағы соңғы жөндеу жұмысының шығынын жабу үшін орналастырылады. Компания жалға берушілердің дефолтын екіталай оқиға деп қарастырғанымен, 9-шы ХҚЕС (IFRS) талаптарына сәйкес күмәнді борыштар бойынша резерв әлі де осы сомаларға есептеледі.

Жалға берушілердің көбі 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес Standard and Poor's рейтингіне сай AA-BB аралығындағы бағаға ие. Компания күтілген кредиттік шығындарын (ECL) Standard and Poor's компаниясының дефолт матрицасына сай есептеген.

Компанияның бағаларына сәйкес, 2018 жылғы 1 қаңтардағы құнсыздану бойынша 9-шы ХҚЕС (IFRS) талаптарын қолдану нәтижесінде 39-шы ХБЕС (IAS) стандарттарына сәйкес танылған құнсыздануға қарағанда 74,390 мың теңгеге арту орын алады.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП-ҚИСАПТЫҢ ЖАҢА ЖӘНЕ ҚАЙТА ҚАРАЛҒАН ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАНДАРТТАРЫН ҚАБЫЛДАУ жалғасы

Ақшалай қаражат және оның эквиваленттері

Ақшалай қаражат және оның эквиваленттері 2017 жылғы 31 желтоқсандағы Standard and Poor's рейтингіне сай AA-B аралығындағы бағаға ие банк және қаржы ұйымдарында сақталады.

Ақшалай қаражат және оның эквиваленттерінің бағалық құнсыздануы 12 айдағы күтілген шығындар негізінде есептелген және қысқа мерзімді өтелуді білдіреді. Контрагенттердің сыртқы кредит рейтингтеріне сай, Компания өз ақшалай қаражаты мен оның эквиваленттері төмен кредиттік тәуекелге ие деп санайды.

Ақшалай қаражат және оның эквиваленттерінің ККШ-сын бағалау үшін Компания кепілдікті депозиттердің құнсыздануын бағалауға пайдаланылған тәсілге ұқсас тәсілді қолданды.

Компания 2018 жылғы 1 қаңтардағы 9-шы ХҚЕС (IFRS) бойынша құнсыздануға қатысты талаптарды қолданды, ал бұның нәтижесінде 39-шы ХБЕС (IAS) стандартына сәйкес танылған құнсыздану шығыны 1,075 мың теңгеге өсті.

Көшу

9-шы ХҚЕС (IFRS) қабылдау нәтижесінде пайда болатын есептік саясаттағы өзгерістер төмендегі жағдайлардан басқа кезде ретроспективті түрде қолданылады.

- ▶ Компания жіктеу мен бағалаудағы (соның ішінде құнсыздану) өзгерістерге қатысты алдыңғы кезеңдердегі салыстырмалы ақпаратты қайта есептемеу мүмкіндігін беретін босатылу жағдайын пайдаланды. 9-шы ХҚЕС (IFRS) қабылдау нәтижесінде пайда болатын қаржылық міндеттемелер мен қаржылық активтердің баланстық құнындағы айырмалар 2018 жылғы 1 қаңтардағы үлестірілмеген пайдада көрсетілген.
- ▶ Компания қаржылық актив есебін жүргізудің бизнес моделін анықтау үшін бастапқы қолданыс күні бар болған фактілер мен жағдайлар негізінде бағалар беруі тиіс.

Жаңа стандарттар және әлі пайдалануға қабылданбаған интерпретациялар

16-шы ХҚЕС (IFRS) стандарты 2019 жылғы 1 қаңтардан кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Алайда осы қаржылық есеп-қисапты дайындаған кезде Компания жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшкен жоқ.

16-шы ХҚЕС (IFRS) стандарты бастапқы қолданыс кезеңінде Компанияның қаржылық есеп-қисабына айтарлықтай ықпал тигізеді деп күтілуде.

Компания жаңа стандарттың қолданысы қаржылық есеп-қисапқа тигізетін бағалық әсерін төменде сипатталғандай анықтады. 2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдайға сәйкес 16-шы ХҚЕС (IFRS) стандартын қолданудың іс жүзіндегі әсері өзгеруі мүмкін, өйткені есеп саясатының жаңа ережелері Компания бастапқы қолданыс күнін қамтитын өзінің бірінші қаржылық есеп-қисабын дайындау процесін аяқтағанша өзгеріп отыруы мүмкін.

16-шы ХҚЕС (IFRS) стандартына сәйкес жалға алушылардың жалгерлік шарттардың есебін жүргізуінің бірыңғай моделі енгізіледі, осылайша осы шарттар жалға алушы балансында көрініс табады деп ұйғарылған. Осы модельге сәйкес жалға алушы базалық активті пайдалану құқығы болып табылатын пайдалану құқығы түріндегі активті және жалгерлік ақыларды төлеу міндеті болып табылатын жалға алу міндеттемесін тануы тиіс. Қысқа мерзімді жалға және төмен құнды нысандарды жалға алуға қатысты міндетті емес жеңілдіктер қарастырылған. Жалпы алғанда жалға берушілер үшін есеп жүргізу ережелері сақталады, яғни олар жалды қаржылық және операциялық деп жіктеуді жалғастыратын болады.

16-шы ХҚЕС (IFRS) стандарты жалға қатысты қолданыстағы нұсқаулықты, соның ішінде «Жал» 17-ші ХБЕС (IAS) стандартын, «Келісімде жал белгілерінің бар-жоғын анықтау» 4-ші ХҚЕИК (IFRIC) түсіндірмесін, «Операциялық жал— ынталар» 15-ші ИТК (SIC) түсіндірмесін және «Жалдың заңдық формасына ие операциялардың мәнін анықтау» 27-ші ИТК (SIC) түсіндірмесін алмастырады.

(i) Компания жалға алушы болып көрсетілген жалгерлік шарттар

Компания әуе кемелерінің, қойманың және өзге де өндірістік емес активтердің операциялық жалы жөніндегі өз келісімшарттары бойынша жаңа активтер мен міндеттемелерді мойындайды. Бұл келісімшарттарға қатысты танылатын шығындардың сипаты өзгереді, себебі Компания активтер амортизациясының шығындарын пайдалану құқығы түрінде және жал міндеттемелеріне қатысты пайыздық шығындар түрінде көрсетуге тиісті болады.

Бұрын Компания жал мерзімі барысында операциялық жал шығындарын біркелкі көрсеткен және активтер мен міндеттемелерді іс жүзіндегі жал төлемдері мен танылған шығындар арасындағы уақыттық айырмашылығы шамасында ғана таныған.

Компания түрлендірілген ретроспективті тәсілді қолдануды жоспарлап жүр, ал оған сәйкес Компания бұрын күші жойылған стандартты қолданатын операциялық жал ретінде жіктелген жал бойынша бастапқы қолданыс күніндегі жал міндеттемесін таниды. Мұндай жал міндеттемесі Компанияның

алғашқы қолданыс күніне қосымша қарыздық қаражатты тарту мөлшерлемесін пайдаланып дисконтталған, қалған жалгерлік төлемдердің көрсетілген құны бойынша бағаланады. Компания пайдалану құқығы түріндегі активті төмендегі әдістердің біреуін пайдаланып таниды:

- (i) өндірістік активтер жағдайында, пайдалану құқығы түріндегі актив стандарт жалдау күнінен бастап қолданылғандағыдай оның баланстық құны бойынша өлшенеді;
- (ii) по прочим активам, актив в форме права пользования равен обязательству по аренде.

Стандартты қолданудан болатын негізгі өзгерістер:

Компания 16-шы ХҚЕС (IFRS) стандартында белгіленген жаңа жал моделі негізінде әуе кемелерінің, ангардың және өзге де активтердің операциялық жалы жөніндегі келісімшарттарын капиталға айналдырады. Жалдау мерзімі әр келісімшарттың күші жойылмайтын қолданылу мерзіміне сәйкес келеді, себебі Компанияның келісімшарттық мерзімдерді өзгертуге ешбір опционы жоқ. Жал міндеттемесін бағалауға пайдаланылған дисконттау мөлшерлемесі әр келісімшарт бойынша стандарт мақсаттары үшін банктердің индикативтік ұсыныстарына негізделген компанияның қарыз мөлшерлемесіне сәйкес келеді.

Компания 16-шы ХҚЕС (IFRS) стандартында ұсынылған, жал мерзімі бастапқы қолданыс күнінен бастап 12 ай ішінде аяқталатын жалгерлік келісімшарттарға қатысты жалға алушыларға жаңа есеп моделін қолданбауға мүмкіндік беретін практикалық жеңілдікті қолданады. Сонымен қатар, Компания қысқа мерзімді жалды баланста танымауға мүмкіндік беретін тағы да бір практикалық жеңілдікті қолдану ниеті бар.

16-шы ХҚЕС қолданудың бағалық әсері:

	16-шы ХҚЕС қолданудың әсері	16 ХҚЕС қолданудың әсері	2019 жылғы 1 қаңтардағы түзетілген баланс
Негізгі құралдар	97,973,689	63,393,000	161,366,689
Жал міндеттемелері (соның ішінде қаржылық жал)	108,162,674	74,919,000	183,081,674
Бөлінбеген пайда	47,872,280	(8,836,600)	39,035,680
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	6,322,011	2,689,400	4,093,651

2019 жылдың 1 қаңтарындағы пайдалану құқығына қатысты түзетілген активтер қалдығы 140,028,221 мың теңгені, соның ішінде қазіргі кезде танылған қаржылық жалдағы әуе кемелерінің 76,353,987 мың теңгесін құрайды.

Компания әлі де әуе кемелерінің кей жалгерлік келісімшарттарындағы әуе кемелерін жөндеу бойынша келісімшарттық міндеттемелерге 16-шы ХҚЕС (IFRS) стандартының ықпалын бағалайды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ

Сәйкестік туралы мәлімдеме

Бұл қаржылық есеп-қисап Халықаралық қаржылық есеп-қисап стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленген.

Ол — «Клиенттермен жасалған келісімшарттардың түсімі» 15-ші ХҚЕС және «Қаржы құралдары» 9-шы ХҚЕС стандарттары алғаш рет қолданылған бірінші қаржылық есеп-қисап. Есеп саясатының негізгі қағидаттарындағы өзгерістер 2-ескертпеде сипатталған.

Қаржылық есеп-қисапты әзірлеу қағидаттары

Осы қаржылық есеп-қисап төменде сипатталғандай әділ құны бойынша есептелетін кей қаржы құралдарын қоспағанда тарихи құны бойынша есептеу қағидаттарына сәйкес әзірленген. Тарихи құны әдетте сатып алу күніндегі активтердің орнына берілген сыйақының әділ құнына сай белгіленеді.

Компания өзге жиынтық табысты пайда немесе шығын туралы есептен бөлек ашып көрсетеді.

Төменде көрсетілген есеп саясатының негізгі ережелері осы қаржылық есеп-қисапта берілген барлық мерзімдерге жүйелі түрде қолданылған.

Функциялық валюта және қаржылық есеп-қисапты беру валютасы

Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы — теңге, ол Компанияның тиісті операцияларының, оқиғаларының және жағдайларының экономикалық болмысын білдіргендіктен және Компания операциялар жүргізген экономикалық ортада негізгі функциялық валютасы болғандықтан 2017 жылғы 31 желтоқсанға дейін Компанияның функциялық валютасы болды.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ жалғасы

Функциялық валюта және қаржылық есеп-қисапты беру валютасы жалғасы

2017 жылы басшылық Компанияның халықаралық тасымал операцияларының артып келе жатқанына ерекше көңіл бөліп, Компанияның функциялық валютасын белгілейтін индикаторларды қайта бағалады. Басшылық операциялардың көбіне АҚШ доллары немесе басқа шетелдік валюталар әсер ететінін байқады. Сондықтан 2017 жылғы 31 желтоқсаннан бастап (Халықаралық қаржылық есеп-қисап стандарттарына сәйкес есептердің мақсаттары бойынша көшу күні) Компанияның функциялық валютасы АҚШ доллары болады деп шешті.

АҚШ доллары Компания операцияларында әжептәуір пайдаланылады немесе сол операцияларға, оның табысына және операциялық шығындарға, соның ішінде ұшақтар жалына әжептәуір әсер тигізеді. Одан бөлек, ұшақтарды қаржыландыру міндеттемесі бар ұшақтарды сатып алу жағдайы баланста АҚШ долларымен көрсетіледі. Жоғарыда аталған жағдай Компанияға қатысы бар базалық операциялардың, оқиғалар мен жағдайлардың экономикалық болмысын көрсетеді. Сондықтан көшу күнінен бастап Компания функциялық валюта ретінде АҚШ долларын пайдаланып жүр. Функциялық валютадан басқа барлық валюта шетелдік болып саналады.

Акционерлер талап еткенде, Компания АҚШ доллары мен Қазақстан теңгесі валюталарымен ұсынылған қаржылық есеп-қисаптың екі жиынтығын дайындайды, себебі акционерлер екі валюта да Компанияның қаржылық есеп-қисап пайдаланушыларына пайдалы деп санайды. Осы қаржылық есеп-қисап теңге түрінде ұсынылған. Теңге түрінде ұсынылған барлық қаржылық ақпарат жуық мыңға дөңгелектелген.

Қаржылық есеп-қисапты дайындаған кезде функциялық валютадан басқа валютада («шетелдік валюталар») көрсетілген мәмілелер мәміле күніндегі айырбастау бағамы бойынша көрсетіледі. Шетелдік валютамен көрсетілген ақша баптары есеп-қисап жасалған күндегі тиісті валюталық бағам бойынша есептеледі. Шетелдік валютада көрсетілген әділ құны бойынша есептелетін ақшасыз баптар әділ құн белгіленген күнінде қолданылған айырбастау бағамдары бойынша қайта есептелуі тиіс. Шетелдік валюта түрінде тарихи құны бойынша көрсетілген ақшасыз баптар қайта есептелмейді.

Компанияның қаржылық нәтижелері мен қаржылық жағдайы ұсыну валютасына келесі процедуралармен аударылады:

- а) активтер мен міндеттемелер есеп күніндегі бағам бойынша қайта есептелген;
- б) шығыстар мен кірістер, сондай-ақ есептік кезең бойынша қаражат қозғалысы 2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың орташа айырбастау бағамы бойынша аударылған;
- в) пайда болған барлық бағамдық айырмалар өзге жиынтық табыс құрамында шетелдік валютаны қайта есептеу резерві болып танылды.

Кірістер

Жолаушыларды тасымалдаудан түскен кірістер

Сатылған билеттер тасымалдау қызметі көрсетілгенде кіріс болып танылады. Сатылған, бірақ пайдаланылмаған ұшақ билетінің құны Компанияның қаржылық жағдайы жөніндегі есепте болашақ кірістер ретінде көрсетілген. Қаржылық жағдай жөніндегі есептің осы жолы жолаушылардың тасымалдануына қарай немесе жолаушы билетін қайтарғанда азаяды. Компания өткен жылдардың тарихи деректері негізінде пайдаланылмайтын немесе қайтарылмайтын сатылған билеттердің пайызына қатысты жолаушыларды тасымалдаудан түскен кірістерді таниды.

Компания саудасын билет сататын делдал ретінде әрекет ететін агенттер арқылы жүргізеді. Орта есеппен алғанда, дебиторлық берешек пайда болған сәттен бастап бір ай ішінде өтеледі. Ұшақ билеттерінің қысқа мерзімді сипатына байланысты Компания саудасының елеулі компоненттері жоқ.

Жолаушыларды тасымалдаудан түскен кірістерге басқа әуекомпаниялармен жасалған «code-share» келісімшарттары бойынша түскен кірістер кіреді. Бұл келісімшарттарға сәйкес Компания осы әуекомпаниялардың рейстеріне орындар сатады және бұл әуекомпаниялар да Компания рейстеріне орындар сатады. Басқа әуекомпаниялардың рейстеріне орын сатудан түскен кірістер Компанияның пайда мен шығын құрамында нетто болып көрсетіледі, өйткені Компания осындай түрдегі келісімшарттарда агент рөлін атқарады. Компания рейстеріне басқа әуекомпаниялар сатқан билеттерден түскен кірістер жолаушылар тасымалынан түскен кірістер құрамындағы пайда немесе шығын ішінде көрсетіледі.

Алымдар мен салықтар сияқты әуежай қызметтерінен түскен түсім оған қатысты болған шығындардан бөлек көрсетіледі. Компания операция көлемі негізінде бағалайтын іс жүзіндегі әуежайлық шығындардағы өзгерістерге Компанияның ұшырауы осы презентацияны түсіндіреді. Осылайша Компания агент ретінде емес, принципал ретінде әрекет етеді.

Жүк тасымалынан түскен кірістер

Жүк тасымалынан түскен Компанияның кірістері тасымалдау қызметтерін көрсету бойынша міндеттемелер орындалғанға қарай кіріс болып танылады. Сатылған, бірақ көрсетілмеген жүк тасымалдау қызметі болашақ кірістер болып көрсетіледі.

Клиенттер бейілділігі бағдарламасы

«Nomad Club» бағдарламасы бойынша қосымша ұпай алуды қарастыратын билет саудасы бір билетке енгізілген, орындалуға тиісті екі бөлек міндеттеме ретінде есептеледі. Мәміле бағасы тасымалдау қызметі мен ұпайлар арасында жеке-дара бағаларына сәйкес бөлінеді. Сатылған ұпайлар бойынша мәміле бағасы бастапқы сату сәтінде кіріс ретінде танылмай, болашақтағы кіріс болып көрсетіледі және Компанияның орындау міндеттемелері толық орындалып, осы сый талап етілгенде түсім ретінде танылады.

Туристік агенттіктердің комиссиялары

Жолаушыны тасымалдау қызметі көрсетілгенде, туристік агенттіктер сатқан ұшақ билеттерінің комиссиялары шығын болып танылады.

Резервтеу комиссиялары

Резервтеу комиссиялары ақы төленген сәтте шығындар болып танылады, себебі айтпегенде Компания танитын активтердің амортизация кезеңі бір жылдан кем.

Сегментті есеп-қисап

Операциялық шешімдерді қабылдау үшін ұсынылатын қаржылық ақпаратқа сәйкес, «Эйр Астана» бір операциялық сегмент ретінде басқарылады. Операциялық сегмент жөніндегі есептер операциялық шешім қабылдауға жауапты Компания жетекшісіне ұсынылып ішкі есеп-қисапқа сәйкес әзірленеді. Бүкіл желі бойынша ресурстарды үлестіру шешімдері Компанияның қаржы нәтижесін оңтайландыру үшін қабылданады.

Кіріс рейстің межелі жеріне сай болатын сегменттерге жатқызылған.

Жал

Жал талаптарына сәйкес активтерге ие болуға байланысты елеулі қауіптер мен пайдалар жалға алушыға табысталған жағдайда, жал қаржылық жал болып жіктеледі. Жалдың өзге барлық түрлері операциялық жал болып жіктеледі.

Жалға алушы ретіндегі Компания

Қаржылық жал келісімшарттарына сәйкес жалға алынған активтер бастапқыда жал мерзімінің басындағы жалға алынған мүліктің әділ құны арасындағы ең төменгісі және минималды жал төлемдерінің дисконтталған құны бойынша есептеледі. Жалға беруші алдындағы тиісті міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық жал міндеттемелері ретінде көрсетіледі. Жал ақысының сомасы қаржы шығындары мен жал міндеттемелерін азайту арасында міндеттеменің қалдығы бойынша тұрақты пайыздық мөлшерлеме алынатындай етіп үлестіріледі. Жіктелетін активтерге тікелей қатысы жоқ болса, қаржылық шығыстар пайда немесе шығын туралы есепте көрсетіледі. Соңғы жағдайда, олар қарыздар бойынша шығындарға қатысты Компанияның жалпы саясатына сәйкес капиталға айналады.

Кейінгі жалгерлік ақылар орын алған кезеңдегі шығындар болып танылады. Басқа жүйелік базада жалға алынған активтен экономикалық пайда табудың одан дұрыс көрінісі берілген жағдайлардан басқа кезде, операциялық жал төлемдері тиісті жал мерзімі ішінде тікелей әдіс бойынша шығындар болып танылады. Әуе кемелерінің жалы әжептәуір тұрақты және ауыспалы жалгерлік төлемдерді қамтиды, олар ұшып өткен сағаттар мен циклдерге қарай өзгеріп отырады және орын алған кезеңіндегі шығындар болып танылады. Кейінгі жалгерлік төлемдер орын алғанына қарай кезеңдегі шығындар болып танылады. Кей жалгерлік төлемдер (белгілі талаптар сақталғанда) әуе кемелерін қайтару бойынша орындалмаған кез келген міндеттемені өтеу үшін лизинг берушіге қамтым ретінде алынған аккредитивтермен өтеледі. Операциялық жал келісімшартына отырғанда сыйақы алынған жағдайда, мұндай сыйақылар міндеттемелер болып танылады. Басқа жүйелік базада жалға алынған активтен экономикалық пайда табудың одан да дұрыс көрінісі берілген жағдайлардан басқа кезде, мұндай сыйақылардың сомалық пайдасы тікелей әдіс бойынша жал шығындарының азаюы болып танылады.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ жалғасы

Кепілдікті депозиттер

Әуе кемелерін жалға алудың кепілдікті депозиттері операциялық жал бойынша жасалған келісімшарттардың талаптарына сәйкес әуе кемелерінің жалға берушілеріне төлеген сомалар болып табылады. Осы депозиттер жал мерзімі аяқталғаннан кейін Компанияға қайтарылады. Операциялық жал келісімшарттары бойынша кепілдікті депозиттер қаржылық жағдай жөніндегі есепте активтер ретінде көрсетілген. Бұл депозиттердің сыйақысы жоқ және 2,25 % жылдық көрсеткішті құрайтын орташа нарықтық табыстылық деңгейіндегі (2017 ж.: 2,25 %) амортизациялық құн бойынша көрсетілген. Депозит бастапқыда танылғанда, Компания дисконт пен мерзімі ұзартылған активті (қосымша жалгерлік төлем) бірге таниды. Дисконт тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы жал мерзімі ішінде амортизацияланады, ал мерзімі ұзартылған актив депозит мерзімі ішінде тең сомалармен амортизацияланады.

Шетелдік валюталармен орындалатын операциялар

Қаржылық есеп-қисапты әзірлеу барысында Компанияның функциялық валютасынан басқа валютада (шетелдік валюта) орындалатын операциялар сол операциялар іске асырылған күндері қолданылған айырбастау бағамдарына сәйкес есептеледі. Әр есептік кезеңнің аяғында шетелдік валюта түрінде берілген ақша баптары осы күні қолданылатын бағамдарға сай қайта есептеледі. Шетелдік валютада көрсетілген әділ құны бойынша есептелетін ақшасыз баптар әділ құны анықталған күні қолданылған бағамдарға сай аударылады. Шетелдік валютадағы тарихи құнмен бағаланатын ақшасыз баптар аударылмайды.

Келесі кестеде 2018 жылғы 31 желтоқсан мен 2017 жылғы 31 желтоқсандағы АҚШ долларының айырбастау бағамдары туралы ақпарат берілген:

	Орташа бағам		Есептік күндегі «спот» айырбастау бағамы	
	2018 ж.	2017 ж.	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
1000 теңге	2.90	3.06	2.60	3.00
Еуро (еуро)	1.18	1.12	1.14	1.19
Ағылшын фунт стерлингі (фунт)	1.33	1.28	1.27	1.35

Төменде 31 желтоқсан және осы күнге аяқталған жылдар бойынша теңгенің айырбастау бағамдары көрсетілген:

	Орташа бағам		Есептік күндегі «спот» айырбастау бағамы	
	2018 ж.	2017 ж.	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
АҚШ доллары (АҚШ долл.)	344.71	326.00	384.20	332.33
Еуро (еуро)	406.66	368.52	439.37	398.23
Ағылшын фунт стерлингі (фунт)	459.49	420.12	488.13	448.61

Қаржылық кірістер мен шығыстар

Қаржылық кірістер банк депозиттерінен түскен сыйақылар мен пайда мен шығын арқылы қаржы құралдарынан түскен пайдадан тұрады

Компанияның экономикалық пайдаға қол жеткізу ықтималдығы жоғары болса және кіріс көлемін нақты анықтау мүмкін болса, қаржылық активтер бойынша пайыздық кірістер танылады. Пайыздық кірістер қаржылық активтің (пайызды есептемегенде) баланстық құнынан және тиімді пайыздық мөлшерлемеден есептеледі, ал ол танылу сәтінде осы активтің баланстық құнына дейін қаржылық активті өтегенге дейін күтілген болашақ ақшалай кірістердің дисконтталуын қамтамасыз ету үшін есептеледі.

Қаржылық шығыстар сыйақы шығындарынан, банк комиссияларынан, пайда мен шығын арқылы қаржы құралдарынан туындаған шығындардан құралған. Жоспарлы пайдалану мен сатуға дейін дайындығы үшін біршама уақыт қажет болатын активтерді сатып алуға, құруға немесе жасауға тікелей байланысты болған қарыздар бойынша шығындар жоспарлы пайдалануға немесе сатуға дайын болғанша сондай активтердің құнына енгізіледі. Қарыздар бойынша өзге барлық шығындар пайда болуына қарай пайда мен шығындарда көрсетіледі.

Белгілі қарыздар бойынша олардың жіктелген активтер құрамында танылуына дейін уақытша ақша құюдан алынған инвестициялық кіріс капиталға айналдыратын қарыз қаражатынан шегеріледі.

Қызметкерлердің сыйақылары

Қызметкерлердің қысқа мерзімді сыйақылары бойынша міндеттемелер тиісті қызмет көрсетілген кезеңде пайда немесе шығын құрамындағы шығындар болып танылады.

Қызметкер жұмысы нәтижесінде Компанияның мұндай сыйақыны төлеу бойынша қазіргі заңды міндеттемесі бар болса және осы сыйақы мөлшерін жеткілікті нақтылықпен бағалау мүмкін болса, резерв қысқа мерзімді бонустар мен Компания пайдасының бонустары бойынша күтілген төленетін сыйақы мөлшеріне сай жасалады.

Табыс салығы

Табыс салығы бойынша шығын қазіргі және кейінге қалдырылған салықтардан тұрады. Қазіргі табыс салығы есептік жылдың салық салынатын пайдасына негізделген. Салық салынатын пайда пайда мен шығындарда көрсетілген таза пайдадан өзгеше болады, себебі соңғысы басқа жылдарда салық салынуға мен шегерілуге тиісті кірістер мен шығындарды қамтиды, сондай-ақ таза пайдаға салық салынбайтын немесе шегерілмейтін баптар кіреді. Қазіргі табыс салығы бойынша Компанияның міндеттемесі есептік күні қолданылатын немесе көбінесе қолданылатын салық мөлшерлемесін пайдаланып, бір жыл бойынша салық салынатын кірістен төленетін күтілген салық болып табылады.

Кейінге қалдырылған салық қаржылық есеп-қисапта көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны арасындағы уақыттық айырмаларға және салық салынатын кірісті есептегенде пайдаланылатын салық есебінің тиісті деректеріне қатысты танылады. Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері әдетте салық салынатын барлық уақыттық айырмаларды есепке алып көрсетіледі. Осы уақыттық айырмаларды пайдалануға жеткілікті салық салынатын кірісті болашақта алудың ықтималдылығы жоғары болған жағдайда, кейінге қалдырылған салық активтері шегерілетін барлық уақыттық айырмаларды ескеріп көрсетіледі. Уақыттық айырмалар салық салынатын және бухгалтерлік кіріске әсер тигізбейтін мәмілелер шеңберінде пайда болса, салық активтері мен міндеттемелері қаржылық есеп-қисапта көрсетілмейді.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әр есептік кезеңнің аяғында қайта қаралып, осы активтерді толық немесе бөліп пайдалануға жеткілікті болатын салық салынатын кірісті болашақта алу ықтималдылығы енді жоғары болмаса төмендетіледі.

Кейінге қалдырылған салық активтері және міндеттемелері есептік күнде қолданылған салық мөлшерлемелеріне (салық заңына) сай актив іске асырылатын немесе міндеттеме өтелетін есептік кезеңіне қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша өлшенеді. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер есебінде Компания есептік күні тиісінше өз салық активтерін немесе міндеттемелерін өтейді немесе іске асырады деп күтуі нәтижесінде туатын салық салдар көрсетілген.

Қазіргі салық активтерін бар болған қазіргі салық міндеттемелерін өтеу есебіне жатқызудың заңға сәйкес дәлелді құқық бар болғанда және олар бір салық органы есептеген табыс салығына жатқанда және Компания өз салық міндеттемелері мен активтерін нетто негізде есепке алуға ниеттенгенде, кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері өзара есепке алынады.

Қазіргі және кейінге қалдырылған салықтар өзге жиынтық табыс немесе капитал құрамына тікелей жатқызылатын баптарға жатқызылатын жағдайлардан басқа кезде, олар пайда мен шығындарда танылады. Бұл жағдайда қазіргі және кейінге қалдырылған салықтар тиісінше өзге жиынтық табыста немесе тікелей капиталда да танылады.

Негізгі құралдар

Қызметтерді көрсету және әкімшілік мұқтаждықтар үшін пайдаланылатын негізгі құралдар жиналған тозу мен құнсыздану залалдары шегерілген күйде Компанияның өзіндік құн бойынша қаржылық жағдайы жөніндегі есепте көрсетілген.

Әуе кемелері мен құрылыс сатысындағы басқа елеулі активтерді сатып алу есебіне жасалған алғы төлемдерге қатысты пайыздар капиталға айналдырылып, осы актив құнына қосылады.

Активтің пайдалы қолдану мерзімін ұзартатын немесе оның құнын өсіретін, сосын капиталға айналдырылатын бағдарламаларды (мысалы, әуе кемесі мен қозғалтқыштың техникалық қызметі) есептемегенде, техникалық қызмет шығындары олар орын алған кезең ішіндегі шығындар болып есептеледі.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ жалғасы

Негізгі құралдар жалғасы

Әуе кемелері

Әуе кемелерінің сатылу бағасы АҚШ доллары түрінде беріледі.

Әуе кемелері 25 жылдық орташа пайдалы қолданыс мерзімі есебімен тікелей есептен шығару әдісімен жойылу құнынсыз амортизацияланады. Операциялық цикл ішінде Компания амортизацияланатын құнды немесе пайдалы қызмет мерзімін қайта қарау қажеттілігін талдап, қажет болса, жойылу құнын бағалау қажеттілігін белгілейді.

Барлық әуе кемелердің фюзеляжі мен қозғалтқыштарына жасалатын жөндеу жұмыстары капиталға айналдырылған құнды актив компоненттері ретінде есептеледі және сатып алу және келесі күрделі жөндеу жұмысы аралығындағы кезең ішінде амортизацияланады.

Күрделі жөндеу бойынша шығындар, соның ішінде қосалқы бөлшектер мен еңбек күшіне жұмсалатын шығын ұшу сағаттары мен циклдері негізіндегі күрделі жөндеу жұмыстарының аралығындағы орташа күтілген мерзім ішінде капиталға айналдырылып, амортизацияланады.

Басқа барлық қосалқы бөлшектер мен әуе кемесінің техникалық қызметіне жататын басқа шығындар қолданылған немесе орын алған сайын пайда не шығын ішінде танылады.

Айналатын қосалқы бөлшектер

Айналатын қосалқы бөлшектер негізгі құралдар құрамына енгізілген.

Мүлік, машиналар және жабдық объектісін пайдаланудан болашақта болатын экономикалық пайданы Компания алады деген ықтималдылық болып, оның құнын сенімді түрде белгілеу мүмкін болса, объект компонентін ауыстыруға байланысты шығындар осы компоненттің баланстық құны бойынша есептеледі. Техникалық қызмет пен жөндеуге жұмсалатын қазіргі барлық шығындар орын алған сайын табыстар немесе шығындар құрамына енгізіледі.

Өзге негізгі құралдар

Құнның құрамына активті сатып алуға тікелей жататын шығындар кіреді. Компанияның өз күшімен құрылған активтердің құны материалдардың құнын, еңбек шығындарын және негізгі құралды жұмыс күйіне келтіруге тікелей қатысы бар басқа барлық шығындарды және негізгі құралдарды қирату мен көшіру және олар орналасқан жерді қалпына келтіру құнын қамтиды. Тиісті жабдықтың функцияларын орындаудың ажырамас бөлігі болып табылатын сатып алынған бағдарламалық құрал осы жабдықтың бір бөлігі ретінде капиталға айналдырылады.

Тозу

Негізгі құралдар объектілерінің тозуы осы объектілердің пайдалы қызмет ету мерзімі бойы біркелкі есептен шығару әдісімен есептеледі және табыстар немесе шығыстар құрамында көрсетіледі.

Төменде осы және салыстырмалы кезеңдер бойынша негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімдері берілген:

➤ Үйлер мен ғимараттар	14-50 жыл
➤ Әуе кемесі (бөлек актив компоненттерінен басқа)	25 жыл
➤ Айналатын қосалқы бөлшектер	3-10 жыл
➤ Кеңсе жабдығы және жиһазы	4-7 жыл
➤ Көлік құралдары	7-9 жыл
➤ Басқасы	5-10 жыл

Амортизация негізгі құралдардың (жер телімдерін, аяқталмаған құрылыс объектілерін және әуе кемесі активінің бөлек компоненттерін қоспағанда) құнын жойылу құнын шегеріп, пайдалы қолданыстың күтілген мерзімі ішінде біркелкі есептен шығару үшін есептеледі. Әуе кемесі активінің бөлек компоненттері ұшу сағаттарына және циклдері негізіндегі күрделі жөндеу жұмыстарының аралығындағы орташа күтілетін пайдалы қолданыс мерзімі ішінде амортизацияланады.

Пайдалы қолданыстың күтілген мерзімдері, баланстық құн және амортизацияны есептеу әдісі әр есептік кезеңнің соңында талданады, бұл ретте бағалардағы барлық өзгерістер есеп-қисапта салыстырмалы көрсеткіштерді қайта қарамастан көрсетіледі.

Негізгі құралдардың объектісі актив шығарылған жағдайда немесе оны әрі қарай пайдаланудан экономикалық пайда түспейді деп күтілген жағдайда есептен шығарылады. Негізгі құралдардың объектілерін сатудан немесе өзгеше шығарлуынан түскен табыс немесе келген шығын осы объектілердің сату бағасы мен баланстық құны арасындағы айырма ретінде белгіленеді және табыстар немесе шығындар ішінде танылады.

Материалдық емес активтер

Жинақталған амортизацияны және құнсыздану шығынын есептемегенде, материалдық емес активтер өзіндік құн бойынша көрсетілген.

Амортизация материалдық емес активтердің пайдалы қызмет мерзімінің ішінде біркелкі есептен шығару әдісінің негізінде есептеледі. Активтердің пайдалы қызмет мерзімдері есептік кезеңнің соңында қайта қаралады және бағалардағы барлық өзгерістердің әсерін болашақта танылады. Осы және салыстырмалы кезең бойынша бағдарламалық құралдың пайдалы қызмет мерзімдері 7 және 10 жыл аралығын құрайды.

Материалдық және материалдық емес активтердің құнсыздануы

Әр есептік күні Компания өз активтерінің қазіргі құнын қайта қарастырып, активтердің құнсыздану белгілерінің бар-жоғын анықтайды. Мұндай белгілер пайда болған жағдайда, (анықталған болса) құнсыздану залалын есептеу үшін бұл активтің өтеу құны анықталады. Жеке активтің өтеу құнын анықтау мүмкін болмаған жағдайда, Компания актив тиесілі болған бірліктің ақша ағындарын шығаратын өтем құнын анықтайды. Осылайша дәлелді және қисынды түрде салыстыру мүмкін болғанда, Компания корпоративтік активтердің кез келген шығарушы бірлікке тиесілі болуын анықтайды, әйтпесе, мұндай активтер ең төменгі құнмен сенімді түрде анықталуы мүмкін шығарушы бірліктердің ең аз тобына жатқызылады.

Өтелетін құн — сатуға жұмсалатын шығындарды және пайдалану құнын шегергендегі әділ құн ішіндегі ең үлкен құн. Пайдалану құнын бағалаған кезде, болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының қазіргі нарықтық бағаларын және ақшалай қаражаттың болашақ ағындары бағаларының түзетуіне негіз болмаған активке тән тәуекелдерді көрсететін, салықтар шегерілгенге дейін дисконт мөлшерлемесі көмегімен қазіргі құнына дейін дисконтталады.

Активтің (немесе шығарушы бірліктің) өтелетін құны активтің қазіргі құнынан кем бағаланатын болса, онда активтің (немесе шығарушы бірліктің) қазіргі құны өтелетін құнға дейін азайтылады. Тиісті актив қайта бағаланып қойған жағдайдан (мұндай жағдайда құнсыздану шығыны қайта бағалау резервін азайту жолымен есептеледі) басқа кезде, құнсыздану шығыны табыстар немесе шығындар құрамында көрсетіледі.

Құнсыздану шығыны кейін қалыпқа келтірілген жағдайда, активтің (немесе шығарушы бірліктің) қазіргі құны өтелетін құнның қайта қаралған мөлшеріне дейін арттырылады, бірақ алдыңғы кезеңдерде активтің (немесе шығарушы бірліктің) құнсыздануы болмағанда орын алуы мүмкін болған қазіргі құнның мөлшерінен аса алмайды. Құнсыздану шығынының қалыпқа келуі табыс немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Шартты міндеттемелер және шартты активтер

Шартты міндеттемелер қаржылық есеп-қисапта танылмайды. Олар экономикалық пайданы қамтитын ресурстардың кетуі айқын және көз жетерлік болған жағдайлардан басқа кезде қаржылық есеп-қисап ескертпелерінде ашылып көрсетіледі.

Шартты активтер де қаржылық есеп-қисапта көрсетілмейді. Экономикалық пайдалардың келуі ықтимал болған кезде, олар қаржылық есеп-қисап ескертпелерінде ашылып көрсетіледі.

Тауарлық-материалдық қорлар

Тауарлық-материалдық қорлар сатып алудың іс жүзіндегі құны мен ықтимал сатудың таза бағасы арасындағы ең азы бойынша көрсетіледі. Тауарлық-материалдық қорларды есептен шығарудың өзіндік құны ФИФО әдісі бойынша анықталады, бұған жанармай және мұздың қатуымен күресетін сұйықтық кірмейді, себебі олардың есептен шығарылуы құны орташа өлшенген құн әдісімен анықталады. Жанармай және мұздың қатуымен күресетін сұйықтық іс жүзінде пайдаланылған сайын есептен шығарылады. Ықтимал сатудың таза бағасы жөнге келтіруге жұмсалатын барлық болжалды шығындар мен сатуға жұмсалатын шығыстарды шегеріп тастағандағы қорлардың есептелген сату бағасын білдіреді.

Кеден баждары, тасымал, брокерлік қызметтер, т.с.с. материалдарды сатып алған кезде орын алатын үстеме шығыстар материалдардың жеке-дара есептеріне әсер етіп, тиісті материалдар пайдаланылған сайын есептен шығарылады.

Резервтер

Өткен оқиғаның нәтижесінде Компанияның (заңдық немесе келісімшарттық) міндеттемесі болғанда және Компания осындай міндеттемені өтеуге міндетті болады деген ықтималдылық жоғары болғанда, ал осындай міндеттеменің мөлшерін сенімді түрде бағалауға болғанда, резервтер қаржылық жағдай жөніндегі есепте танылады.

Резерв болып танылатын сома осы жағдайдан туындайтын барлық тәуекелдер мен тұрлаусыздықтарды назарға алғанда есептік күні бар болған міндеттемелерді өтеу бойынша ең жақсы баға болып табылады. Резервтер міндеттемелерді өтеуге қажетті ақшалай ағындардың көмегімен бағаланған жағдайда, олардың баланстық құны осындай ақшалай ағындардың қазіргі құны болып табылады.

Міндеттемелерді өтеуге қажетті экономикалық игіліктердің бір бөлігі немесе барлығын үшінші тұлға өтейтін жағдайда, Компания дебиторлық берешекті өтем алынады деген ықтималдылық әжептәуір жоғары болғанда және өтемнің мөлшерін жеткілікті түрде дәл анықтау мүмкін болғанда актив ретінде таниды.

Операциялық жал аясында алынған, әуе кемелерінің техникалық қызметі бойынша резерв

Компания жасаған операциялық жал жөніндегі келісімшарттардың талаптарына және авиациялық қауіпсіздік жөніндегі заңнамалық талаптарға сәйкес, Компания әуе кемелеріне жүйелі техникалық қызмет көрсетуге міндетті. Операциялық жал жөніндегі келісімшарттарда әуе кемелерін жал мерзімі аяқталғанда лизинг берушіге қанағаттанарлық күйде қайтару талап етіледі, ал бұл қайтарудың алдында белгілі рәсімдерді орындауды талап етуі мүмкін. Компанияның әуе кемелеріне жүйелі түрде техникалық қызмет көрсету бағдарламасы әуе кемесін қайтару кезінде шығыстардың туындау жағдайларын азайтуға арналған. Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетудің негізгі түрлері әуе кемесінің корпусына (С-чек, D-чек бағдарламалары және қайтаруға дейінгі дайындық деп те аталады) және қозғалтқышына қатысты болады. С-чек дегеніміз — бекітілген уақыт аралығында көрсетілетін егжей-тегжейлі техникалық қызмет. Әуе кемесінің түріне қарай С-чек 6 000-7 500 ұшу сағаты сайын немесе 3 000-5 000 ұшу циклі және 18-24 ай сайын (екеуінің ерте орын алғаны) жүргізіледі.

D-чек (4С, 6YR, 12YR) дегеніміз — әуе кемесін бөлшектеуге, конструкциясын тексеруге және антикоррозиялық бағдарламаға қатысты егжей-тегжейлі техникалық қызмет. D-чек әуе кемесінің түріне қарай 72 ай сайын жүргізіледі. Қозғалтқышты жөндеу жұмыстары ұшу сағаттарының немесе циклдерінің белгіленген саны өткеннен кейін жүргізіледі. Операциялық лизингтің кей келісімшарттары Компания жалға берушісі қозғалтқыштың жөндеу жұмыстарынан кейін өтеуге тиісті жалгерлік төлемнің ауыспалы құрамдас бөлігін қамтиды.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ жалғасы

Резервтер жалғасы

Жалдың ауыспалы құрамдас бөлігі бойынша шығыстар орын алған кездегі табыстар немесе шығыстар құрамындағы шығыстар ретінде танылады. Басқа операциялық лизинг келісімшарттары жағдайында, жалгерлік төлемнің ауыспалы құрамдастарын (белгілі жағдайлар орындалғанда) әуе кемелерін қайтару бойынша орындалмаған барлық міндеттемелерді жабу үшін қамтым ретінде алынған аккредитивтер жабады және жалдың ауыспалы бөлігінің тиісті сомалары резервтердің құрамына қосылған. С-чек жөндеуі бойынша резервтер Компания басшылығының бағаларына сай болашақ жөндеу жұмыстарының шығындары құрамында көрсетіледі және тұрақты түрде есептеледі. Қозғалтқышты жөндеу бойынша резервтер жалға беруші өтейтін сомадан жөндеу жұмыстарына кететін іс жүзіндегі шығындардың асып кету мөлшері жөніндегі Компания басшылығының бағаларына сай көрсетіліп, тұрақты түрде есептеледі. Компанияның әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бойынша міндеттемелері АҚШ доллары түрінде көрсетілген.

Қаржы құралдары

Тану және бастапқы баға

Саудалық дебиторлық берешек бастапқыда орын алған сәтте танылады. Басқа барлық қаржы активтері мен міндеттемелері бастапқыда Компания мәнін көрсетілген құралдар құрайтын келісімшарттық қарым-қатынасқа кіргенде танылады.

Қаржылық актив (ол құрамында қаржыландырудың елеулі компоненті жоқ саудалық дебиторлық берешек болмаған жағдайда) немесе қаржылық міндеттеме бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады, ал әділ емес құнмен бағаланатын есеп объектісі үшін пайда немесе шығын арқылы, оған қоса оны сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты мәміленің шығындар сомасы бойынша бағаланады. Құрамында қаржыландырудың елеулі компоненті жоқ саудалық дебиторлық берешек бастапқыда мәміле бағасымен бағаланады.

Жіктеу және кейін бағалау

Қаржылық активтер — 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылатын саясат

Бастапқыда танылған кезде қаржылық актив бағаланатын болып жіктеледі: амортизациялық құн бойынша, өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша — борышкерлік құралдар үшін өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша — үлестік құралдар үшін пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша.

Компания басқарудың бизнес моделін өзгерткен жағдайда ғана, қаржылық активтер бастапқыда танылғаннан кейін қайта жіктеледі, және бұл жағдайда, ықпал тиген барлық қаржылық активтер бизнес модель өзгерісінен кейін келетін есептік кезеңнің бірінші күні қайта жіктеледі.

Қаржылық актив тек төмендегі екі талапқа сәйкес келіп, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген болса ғана амортизациялық құны бойынша бағаланады:

- ▶ ол мақсаты шартта қарастырылған ақшалай қаражат ағынын алу үшін активтерді ұстап қалу болып табылатын бизнес модель шеңберінде ұсталады, және
- ▶ оның шарттық талаптары бойынша белгіленген мерзім ішінде тек негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген бөлігінің сыйақысын төлеу болып табылатын ақшалай қаражат ағынының пайда болуы қарастырылған.

Төмендегі екі талапқа сәйкес келіп, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген болса, борыштық құралға құйылатын инвестиция өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланады:

- ▶ ол мақсаты шартта қарастырылған ақшалай қаражат ағынын алу арқылы және қаржылық активтерді сату арқылы орындалатын бизнес модель шеңберінде ұсталады, және
- ▶ оның шарттық талаптары бойынша белгіленген мерзім ішінде тек негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген бөлігінің сыйақысын төлеу болып табылатын ақшалай қаражат ағынының пайда болуы қарастырылған.

Саудаға арналмаған үлестік құралдарға құйылатын инвестицияларды бастапқыда таныған кезде, Компания өз пайымына сай өзге жиынтық табыс құрамында олардың әділ құны өзгерістерін ұсыну шешімін қабылдай алады, бірақ кейін одан бас тарту құқығы болмайды. Осы таңдау әр инвестицияға бөлек жасалады.

Амортизациялық құны бойынша немесе жоғарыда сипатталғандай басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағалау шарттарына сәйкес келмейтін барлық қаржылық активтер пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланады. Бұған барлық туынды қаржылық активтер кіреді. Бұл тәсіл басқаша жағдайда туындайтын есеп сәйкессіздігін жоюға немесе айтарлықтай азайтуға мүмкіндік берсе, бастапқы тану кезінде Компания өз ұйғарымы бойынша амортизациялық құны немесе өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағалау шарттарына сәйкес келетін қаржылық активті пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеуі мүмкін, бірақ кейін қайта жіктеу құқығы болмайды.

Қаржылық активтер — бизнес-модельді бағалау: 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылатын саясат

Компания активті қаржы құралдары қоржыны деңгейінде ұстап тұратын бизнес модель мақсатын бағалайды, өйткені бұл бизнесті басқару мен басшылыққа ақпарат ұсыну тәсілін ең жақсы түрде білдіреді. Бұл ретте келесі ақпарат қаралады:

- осы қоржын үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сонымен қатар осы саясаттардың практикадағы әрекеті. Оның құрамына келісімшартта қарастырылған пайыздық кірісті алу бойынша басшылықтың стратегиясы, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі құрылымын қолдау, осы активтерді қаржыландыруға пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімі мен қаржылық активтерді өтеу мерзімдерінің сәйкестігін қамтамасыз ету немесе ақшалай қаражаттың күтілген кетуі немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын жүзеге асыру кіреді.
- Қоржын нәтижелігінің бағалану жолы және осы ақпараттың Компания басшылығына жеткізілу жолы.
- Бизнес модельдің (және осы бизнес модель аясында ұсталатын қаржылық активтердің) нәтижелігіне әсер ететін тәуекелдер және осы тәуекелдердің басқарылу жолы.
- Қоржынды басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақының берілу жолы (мысалы, бұл сыйақының көрсетілген активтердің әділ құнына немесе келісімшартта қарастырылған ақша ағындарының активтері бойынша алынғанға тәуелділігі).
- Бұрынғы кезеңдердегі қаржылық активтерді сату жиілігі, көлемі және мерзімдері, мұндай сатулардың себептері және болашақ сату деңгейіне қатысты болжамдар.

Тануды тоқтату критерийлеріне сәйкес келмейтін мәмілелерде үшінші тұлғаларға қаржылық активтерді табыстау осы мақсатта сату деп қарастырылмайды және Компания осы активтерді әрі қарай таниды.

Сауда үшін ұсталатын немесе басқаруда болған және нәтижелігі әділ құны негізінде бағаланатын қаржылық активтер пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланады.

Қаржылық активтер — келісімшартта қарастырылған ақша қаражатының ағындары негізгі сома мен пайыздардың төлемі ғана болып болмағанын бағалау: 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылатын саясат

Бұл бағалау процесі мақсаттарында «негізгі сома» бастапқы танылуы кезінде қаржылық активтің әділ құны болып белгіленеді. «Пайыздар» уақытша белгілі уақыт аралығында өтелмеген болып қала беретін негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және басқа кредиттеуге қатысты (мысалы өтімділік қаупі және әкімшілік шығындар) негізгі тәуекелдер мен шығындар үшін ақшаның уақытша құны бойынша өтем болып белгіленеді, сондай-ақ пайданың маржасын қамтиды.

Келісімшартта қарастырылған ақша ағындары негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігі пайыздарының («SPPI критерийі») төлемі ғана болып-болмағанын бағалаған кезде, Компания қаржы құралының келісімшарттық талаптарын талдайды. Бұл қаржылық активтің құрамында келісімшартта қарастырылған мерзімдерді немесе соманы қаржылық актив талданатын талапқа сәйкес келмейтіндей өзгерте алатын келісімшарттық талаптың бар-жоғын бағалау кіреді. Бағалаған кезде Компания төмендегілерді талдайды:

- ақшалай қаражат мерзімдері мен ағындарының сомасын өзгерте алатын шартты оқиғалар;
- келісімшартта қарастырылған купондық мөлшерлемені, соның ішінде ауыспалы мөлшерлеме жөніндегі талапты түзете алатын шарттар;
- мерзімінен бұрын өтеу және қолданылу мерзімін ұзарту туралы шарттар; және
- Компанияның талаптарын ескертілген активтерден ақша ағындарымен шектейтін шарттар (мысалы, регресс құқығы жоқ қаржылық активтер).

Мерзімінен бұрын өтеу шарты мерзімінен бұрын өтеу кезінде төленген сома шын мәнінде негізгі соманың өтелмеген бөлігі мен өтелмеген бөлігінің пайыздары болып, келісімшарт қолданысын мерзімінен бұрын тоқтатудың қисынды қосымша өтемақысын қамтуы мүмкін болған жағдайда SPPI критерийіне сәйкес келеді. Сонымен қатар, мерзімінен бұрын өтеу шарты қаржылық актив келісімшартта көрсетілген номинал сомаға қатысты дисконтпен немесе сыйақымен сатып алынғанда немесе құрылғанда, мерзімінен бұрын өтеу кезінде төленуге тиісті сома шын мәнінде келісімшартта көрсетілген номинал сомамен қатар келісімшартта қарастырылған есептелген (бірақ төленбеген) пайыздары болғанда (және келісімшарт қолданысын мерзімінен бұрын тоқтату үшін қисынды қосымша өтемақыны қамтуы мүмкін) және қаржылық активті бастапқы таныған кезде оның мерзімінен бұрын өтеу шартының әділ құны елеусіз болғанда осы критерийге сәйкес келеді деп қарастырылады.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ жалғасы

Қаржы құралдары жалғасы

Қаржылық активтер — кейін бағалау және пайда мен шығын: 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылатын саясат

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер кейін әділ құны бойынша бағаланады. Пайданың немесе шығынның таза шамасы, соның ішінде кез келген пайыздық кіріс пен дивидендтер кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында танылады.
Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен амортизациялық құны бойынша бағаланады. Амортизациялық құн құнсыздану шығындарының көлеміне төмендейді (төмендегі (ii) параграфын қараңыз). Пайыздық кіріс, оң және теріс бағамдағы айырмалар және құнсыздану сомалары пайда немесе шығын құрамында танылады. Тануды тоқтатудан түскен кез келген пайда немесе шығын кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында танылады.
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдарға құйылатын инвестициялар	Бұл активтер кейін әділ құны бойынша бағаланады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен есептелген пайыздық кіріс, оң және теріс бағам айырмалары және құнсыздану сомалары пайда немесе шығын құрамында танылады. Тануды тоқтатқаннан кейін, басқа жиынтық табыс құрамында жинақталған пайда немесе шығын кезең ішіндегі пайдаға немесе шығын санатына қайта жіктеледі.
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарға құйылатын инвестициялар	Бұл активтер кейін әділ құны бойынша бағаланады. Дивиденд инвестицияның бастапқы құнының бір бөлігін өтеу болғаны айқын болмағанда ғана, дивидендтер кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамындағы кіріс ретінде танылады. Пайданың немесе шығынның басқа таза шамалары басқа жиынтық табыс құрамында танылады және ешқашан кезең ішіндегі пайда немесе шығын санатына қайта жіктелмейді.

Қаржылық активтер — 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылатын саясат

Компания өз қаржылық активтерін келесі санаттардың біріне жіктеді:

- дебиторлық берешек;
- кепілдікті депозиттер;
- ақшалай қаражат және оның эквиваленттері;
- банктердегі депозиттер.

Барлық санаттар амортизациялық құн бойынша бағаланады.

Қаржылық міндеттемелер - жіктеу, кейінгі бағалау және пайда мен шығындар

Қаржылық міндеттемелер амортизациялық құн бойынша немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі. Саудаға арналған деп жіктелсе, қаржылық міндеттеме пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі (бұл — туынды құрал), немесе оны ұйым бастапқы танығанда өз пайымы бойынша солай жіктейді. Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер әділ құн бойынша бағаланады, ал пайданың немесе шығынның нетто шамалары, соның ішінде кез келген пайыздық шығын пайда немесе шығын құрамында танылады. Өзге қаржылық міндеттемелер кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен амортизациялық құны бойынша бағаланады. Пайыздық шығыс, оң және теріс бағамдағы айырмалар пайда немесе шығын құрамында танылады. Тануды тоқтатқанда орын алатын барлық пайда немесе шығын да пайда немесе шығын құрамында танылады.

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер шарттарын түрлендіру

Қаржылық активтер

Қаржылық активтің шарттары өзгерсе, Компания мұндай түрлендірілген актив бойынша қаражат ағындары айтарлықтай өзгеше болып болмайтынын бағалайды. Қаражат ағындары айтарлықтай өзгеше болса («шарттардың елеулі түрде түрлендірілуі»), бастапқы қаржылық актив бойынша келісімшартта қарастырылған қаражат ағындарына қатысты құқық мерзімі аяқталды деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржылық активті тану тоқтатылып, есепте әділ құн бойынша жаңа қаржылық актив танылады.

Компания шарттар елеулі түрде түрлендіріліп-түрлендірілмейтінін сандық және сапалық тұрғыдан бағалайды, яғни бастапқы қаржылық актив бойынша қаражат ағындары мен түрлендірілген немесе оның орнын басқан қаржылық актив бойынша қаражат ағындары арасында айтарлықтай айырмашылық бар-жоғын анықтайды. Компания сапалық факторларды, сандық факторларды және сандық пен сапалық факторлардың жиынтық әсерін талдап, шарттардың елеулі түрде түрлендірілгенін сандық және сапалық тұрғыдан бағалайды. Ақшалай қаражат ағындары айтарлықтай өзгеше болса, бастапқы қаржылық актив бойынша келісімшартта қарастырылған қаражат ағындарына қатысты құқық мерзімі аяқталды деп есептеледі. Мұндай бағалау кезінде Компания аналогия бойынша қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

Келесі сапалық факторлар негізінде Компания шарттар елеулі түрде түрлендірілді деген қорытынды шығарады:

- қаржылық актив валютасының өзгеруі;
- қамтым түрінің немесе актив сапасын арттырудың басқа құралдарының өзгеруі;

Амортизациялық құн бойынша бағаланатын түрлендірілген актив бойынша қаражат ағындары елеулі түрде өзгеше болмаса, шарттардың ондай түрлендірілуі қаржылық актив танылуының тоқтатылуына себеп болмайды. Мұндай жағдайда Компания қаржылық активтің жалпы баланстық құнын қайта есептеп, жалпы баланстық құн сомасын пайда немесе шығын құрамында түрлендіруден болған пайда немесе шығын ретінде таниды. Қаржылық активтің жалпы баланстық құны осы қаржылық актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдаланып дисконтталған қайта қаралған немесе түрлендірілген қаражат ағындарының келтірілген құны ретінде қайта есептеледі. Орын алған шығындар мен комиссиялар түрлендірілген қаржылық активтің баланстық құнын түзетеді және түрлендірілген қаржылық активтің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттеменің шарттары түрлендірілген міндеттеме бойынша қаражат ағындарының шамасы елеулі түрде түрленетіндей өзгергенде, Компания қаржылық міндеттемегі тануды тоқтатады. Бұл жағдайда түрлендірілген шартты жаңа қаржылық міндеттеме әділ құн бойынша танылады. Бұрынғы қаржылық міндеттемелердің баланстық құны мен жаңа түрлендірілген шартты қаржылық міндеттемелердің құны арасындағы айырма пайда немесе шығын құрамында танылады.

Шарттарды түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) қаржылық міндеттемені танудың тоқтатылуына себеп болмаса, шарттарды түрлендіру жағдайы қаржылық активтің танылуын тоқтатуға себеп болмағанда Компания қаржылық активтің жалпы баланс құнын түзетуге қатысты түрлендіруге сәйкес келетін есептік саясатын қолданады, яғни Компания осындай түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) нәтижесінде пайда болатын қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнының барлық түзетуін шарттар түрлендірілген (немесе қаржылық міндеттеме ауыстырылған) күндегі пайда немесе шығын құрамында таниды.

Келісімшарттың қазіргі шарттарының салдары болса (мысалы, тиісті кредиттеу келісімшартында банктердің пайыздық мөлшерлемені өзгерту мүмкіндігі қарастырылса және Компанияның елеулі айыппұл төлемей, номинал құн бойынша мерзімінен бұрын өтеу құқығы болса, НБРК LIBOR негізгі мөлшерлемесінің өзгерістеріне байланысты пайыздық мөлшерлеменің өзгерістері), қолданыстағы қаржылық міндеттемелер бойынша ақшалай қаражат ағындары шамасының өзгерістері шарттардың түрлендірілуі болып есептелмейді. Нарықтағы жағдайлардың өзгеруіне жауап ретінде пайыздық мөлшерлеменің нарық деңгейіне дейін өзгерісін Компания құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар құралдарға қолданылатын есеп тәртібімен есептейді, яғни пайыздық мөлшерлеме болашақта қайта қаралады.

Компания сапалық факторларды, сандық факторларды және сандық пен сапалық факторлардың жиынтық әсерін талдап, шарттардың елеулі түрде түрлендірілгенін сандық және сапалық тұрғыдан бағалайды. Келесі сапалық факторлар негізінде Компания шарттар елеулі түрде түрлендірілді деген қорытынды шығарады:

- қаржылық міндеттеме валютасының өзгеруі;
- қамтым түрінің немесе міндеттеме сапасын арттырудың басқа құралдарының өзгеруі;
- айырбастау шартының қосылуы;
- қаржылық міндеттеме субординациясының өзгеруі.

Ақшалай қаражат ағынының келтірілген құны жаңа шарттарға сәйкес, соның ішінде бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені дисконтталған, алынған комиссиялық сыйақысыз комиссиялық сыйақының төлемдері бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған қаражат ағындарының дисконтталған келтірілген құнынан кемінде 10 %-ға өзгеше болса, сандық бағалау процесін өткізу мақсаттары үшін шарттар елеулі түрде өзгеше болып есептеледі. Бір борыштық құралды басқасымен ауыстыру немесе оның шарттарын түрлендіру жағдайы есепте өтем болып көрсетілсе, онда орын алған шығындар мен комиссиялар тиісті борыштық міндеттемені өтеуден түскен пайда немесе шығын бөлігі болып танылады. Бір борыштық құралды басқасымен ауыстыру немесе оның шарттарын түрлендіру жағдайы есепте өтем болып көрсетілмесе, онда тиісті міндеттеменің баланстық құны орын алған шығындар мен комиссиялар сомасына түзетіледі және бұл түзету түрлендірілген міндеттеменің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Тануды тоқтату

Қаржылық активтер

Компания қаржылық актив бойынша келісімшартта қарастырылған қаражат ағындарына қатысты құқықтан айырылған сәтте немесе осы қаржылық активтің меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен пайдалардың барлығы дерлік екінші тарапқа берілетін немесе Компания осы қаржылық активке деген меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалардың елеулі бөлігін бермейтін немесе сақтамайтын мәмілені іске асыру нәтижесінде келісімшартта қарастырылған қаражат ағындарын алуға қатысты құқығын табыстағанда, Компания қаржылық активті тануды тоқтатады.

Компания шарттары бойынша қаржылық жағдай жөніндегі есепте танылған активтерді табыстайтын мәмілелер жасайды, бірақ табысталған активтердің меншік құқығынан туатын тәуекел мен пайдалардың барлығын дерлік сақтап қалады. Бұл жағдайларда табысталған активтер үзбей таныла береді.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ жалғасы

Тануды тоқтату, жалғасы

Қаржылық міндеттемелер

Келісімшарттық міндеттемелері орындалғанда, күші жойылғанда немесе тоқтатылғанда, Компания қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады. Шарттары түрлендірілгенде және осындай түрлендірілген міндеттеме бойынша ақша ағындарының шамасы елеулі түрде өзгеше болғанда және түрлендірілген шарттарға негізделген, осы жағдай пайда болатын жаңа қаржылық міндеттеме әділ құн бойынша танылғанда да, Компания қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады.

Қаржылық міндеттемені тану тоқтатылғанда, өтелген баланстық құн мен төленген өтем (соның ішінде табысталған ақшалай емес барлық активтер немесе қабылданған міндеттемелер) арасындағы айырма пайда немесе шығын құрамында танылады.

Өзара есепке алу

Компанияның қазіргі сәтте танылған сомаларды өзара есепке алу бойынша заңды қорғанысы қамтамасыз етілген құқығы бар болып, олар бойынша нетте негізде есеп айырысу немесе бір уақытта активті іске асыру және міндеттемені орындау ниеті бар болғанда ғана, қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынады және қаржылық жағдай жөніндегі есепте нетто шамада танылады.

Жарғылық капитал

Кәдімгі акциялар жеке капитал болып жіктеледі. Кәдімгі акцияларды және акциялар бойынша опциондарды шығаруға тікелей байланысты қосымша шығындар салық әсерін есепке ала отырып жеке капитал шамасынан шегерілген мөлшер ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтер жарияланған кезеңіндегі міндеттеме болып танылады.

Қаржылық активтердің құнсыздануы

2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылатын саясат

Компания бағалау резервтерін төмендегілер бойынша ККШ-ға қатысты шығындар ретінде таниды:

- ▶ амортизациялық құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер;
- ▶ өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдарға құйылатын инвестициялар.

Компания резервтерді бүкіл мерзім ішіндегі ККШ-ға тең сомаға шығын ретінде бағалайды. Бұған келесі құралдар кірмейді, себебі олар бойынша танылатын резерв сомасы 12 айлық күтілген кредиттік шығынға тең болады.

- ▶ есептік күні кредиттік тәуекелі төмен деп анықталған жағдайда, кепілдікті депозиттер; және
- ▶ өзге кепілдікті депозиттер және бастапқы тану сәтінен кредиттік тәуекелі (яғни қаржы құралы қолданылатын болжалды мерзім ішінде дефолттың орын алу қаупі) елеулі түрде артпаған банк шоттары бойынша қалдықтар.

Саудалық дебиторлық берешекке қатысты шығын ретіндегі бағалау резервтері әрдайым бүкіл мерзім ішіндегі күтілген кредиттік шығындарға тең сомада бағаланады.

Бастапқы тану сәтінен қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі түрде артуы орын алған-алмағанын бағалағанда және ККШ бағалағанда, Компания шамадан тыс шығын немесе күш жұмсамай қисынды және қолжетімді болған, дәлелді және расталатын ақпаратты талдайды. Бұған сандық және сапалық ақпарат пен Компанияның бұрынғы тәжірибесіне және кредиттік сапаның дәлелді бағасына негізделген талдау және болжамдық ақпарат кіреді.

Мерзімі 30 күннен асып кетсе немесе халықаралық рейтинг агенттігі қаржылық активте берген сыртқы кредиттік рейтингі Moody's, Standard & Poor's немесе Fitch кредиттік рейтинг агенттіктеріне сәйкес алты сатыға төмендесе, Компания қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекел елеулі түрде артты деп пайымдайды.

Келесі жағдайларда Компания қаржылық активті дефолт оқиғасына ұшыраған қаржылық активтерге жатқызады:

- ▶ Компания кепілзаттық қамтымды (бар болған жағдайда) іске асыру сияқты шараларды қолданбай, қарыз алушының Компания алдындағы өз кредиттік міндеттемелерін өтеуі екіталай болуы; немесе
- ▶ қаржылық активтің мерзімінен 90 күнге кешіктірілуі.

Компания кредиттік рейтингі әлемде барша қабылдаған «инвестициялық сапа» рейтингі сипаттамасына сәйкес болған борышқорлық құнды қағаздың кредиттік тәуекелі төмен деп есептейді. Компания оны Ваа3 рейтингіне тең немесе Moody's не ВВВ бағалары бойынша одан жоғары немесе Standard and Poor's бағалары бойынша одан жоғары деп қарастырады.

Бүкіл мерзім ішіндегі ККШ — қаржы құралының күтілген қолданылу мерзімі бойы ықтимал дефолт оқиғаларының барлығы нәтижесінде орын алатын ККШ.

12 айлық ККШ — есептік күннен бастап 12 ай ішінде (немесе қаржы құралының күтілген қолданылу мерзімі 12 айдан кем болса, одан қысқа мерзім ішінде) орын алуы ықтимал дефолт оқиғаларының нәтижесінде пайда болатын ККШ бөлігі.

ККШ келісімшартта қарастырылған, ішінде Компанияға кредиттік тәуекелге тап болуы мүмкін максималды кезең бойынша бағаланғанда максималды кезең қарастырылады.

ККШ бағалау

Күтілген кредиттік шығындар кредит шығындарының ықтималдылығын ескеріп өлшенген есептік баға болып табылады. Кредиттік шығындар бүкіл күтілген алынбаған қаражаттың келтірілген құны (яғни келісімшартқа сәйкес Компанияға тиесілі ақша ағындары мен Компания аламын деп күткен қаражат ағындары арасындағы айырма) болып есептеледі.

ККШ осы қаржылық активтің тиімді пайыздық мөлшерлемесімен дисконтталады.

Кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер

Әр есептік күні Компания амортизациялық құн бойынша көрсетілетін қаржылық активтер мен өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін борыштық құнды қағаздарды кредиттік құнсыздану бойынша бағалайды. Қаржылық актив бойынша есептік болашақ ақша ағындарына теріс әсер ететін бір не бірнеше оқиға орын алғанда, мұндай қаржылық актив «кредиттік-құнсызданған» болады.

Қаржылық активтің кредиттік құнсыздануын келесі байқалатын деректер растайды, атап айтқанда:

- қарыз алушының немесе эмитенттің елеулі қаржылық қиындықтары;
- дефолт немесе төлемді 90 күннен артық кешіктіру сияқты келісімшарт талаптарының бұзылуы;
- Компанияның басқа жағдайларда қарастырылмайтын шарттармен қарыздың немесе аванстық төлемнің құрылымын өзгертуі;
- қарыз алушының банкротқа ұшырау ықтималдылығының немесе басқа қаржылық қайта ұйымдастырылуының пайда болуы; немесе
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде құнды қағаз үшін активті нарықтың жоқ болуы.

Қаржылық жағдай жөніндегі есепте күтілген кредиттік шығындар ретінде бағалау

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша шығындар ретінде бағалау резервтері сол активтердің жалпы баланстық құнынан шегеріледі.

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құнды қағаздар жағдайында, шығындар ретіндегі бағалау резерві пайда немесе шығын құрамында есептеледі және өзге жиынтық табыс құрамында көрсетіледі.

Есептен шығару жағдайлары

Компанияның қаржылық актив толық мөлшерде немесе бір бөлігі өтеледі деп күтуге негізі болмаса, қаржылық активтің толық баланстық құны есептен шығарылады. Ұқсас активтер бойынша сомаларды өтеудің бұрынғы тәжірибесіне сүйеніп, Компания жеке тұлғаларға қатысты жалпы баланстық құнды есептен шығару саясатын қолданады. Компания есептен шығарылған сомалардың аса өтелуін күтпейді.

Туынды емес қаржылық активтер

Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын болып жіктелмеген қаржылық активтер құнсызданудың объективті дәлелі бар-жоғын анықтау үшін әр есептік күні бағаланды.

Қаржылық активтердің құнсызданғаны жайлы объективті дәлелдер:

- Борышкер жағынан дефолт немесе кешіктіру;
- Компанияның басқа жағдайларда қарастырылмайтын шарттармен төленуге тиісті сомалардың құрылымын өзгертуі;
- борышкер немесе эмитент банкроттық рәсімін бастайтынына меңзейтін белгілер;
- қарыз алушының немесе эмитенттің төлем статусын теріс түрде өзгертуі;
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде құнды қағаз үшін активті нарықтың жоқ болуы; немесе
- қаржылық активтер тобынан бағалауға болатын қаражат ағындары шамасының кемігенін білдіретін бақыланатын деректер.

Мұндай активтердің құнсыздануын білдіретін белгілерді Компания жеке-дара активтер деңгейінде де, активтер тобының деңгейінде де қарастырады. Жеке-дара түрде елеулі болған активтердің барлығы құнсыздану бойынша бөлек бағаланады. Жеке-дара актив деңгейінде құнсыздануы анықталмаған активтер құнсыздану бойынша топтық түрде бағаланады. Активтер тобы деңгейінде құнсыздануын бағалағанда, Компания қалпына келтірудің тарихи трендтерін, 45 күннен артық кешіктіру жағдайларының санын арттыру және қоржын шығындарымен қатынасы бар экономикалық жағдайлардағы көз жетерлік өзгерістерді пайдаланады.

Құнсыздану шығынының сомасы активтің баланстық құны мен сол активтің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемесі бойынша дисконтталған, күтілген болашақ ақша ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма түрінде есептеледі. Шығындар кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында танылады және құнсыздану резерві есебінде көрсетіледі. Компания активтерді өтеу перспективалары шындыққа жанаспайды деп есептесе, тиісті сомалар есептен шығарылады. Құнсыздану шығыны шамасының азаюына себеп болатын кез келген кейінгі оқиға орын алып, бұл азаю жағдайын құнсыздану танылғаннан кейін орын алған оқиғамен объективті түрде байланыстыру мүмкін болса, бұрын құнсыздану шығынына жатқызылған қалпына келтірілген сома кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

4. БАҒАЛАР ТҮРЛАУСЫЗДЫҒЫНЫҢ НЕГІЗГІ КӨЗДЕРІ ЖӘНЕ СЫНИ БУХГАЛТЕРЛІК ПАЙЫМДАРЫ

ХҚЕС стандарттарына сәйкес қаржылық есеп-қисапты дайындау үшін басшылық есептік саясатты және хабарланатын активтердің сомаларының, міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың қолданылуына әсер ететін пайымдарды, бағаларды және ұйғарымдарды қабылдауы тиіс. Іс жүзіндегі нәтижелер бұл бағалардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалар мен олардың негізіндегі ұйғарымдар жүйелі түрде қайта қаралады. Қазіргі кезеңге қатысты болса немесе қайта қарау кезеңі мен болашақ кезеңде және қазіргі және болашақ кезеңдерде мұндай өзгерістер ықпал еткен болса, есептік бағалардың өзгерістері болашақ кезеңдердегі өзгерістер орын алған кезеңде танылады.

Төменде Компанияның есептік саясатын қолдану барысында басшылық берген және қаржылық есеп-қисапта көрсетілген сомаларға айтарлықтай әсер ететін сыни пайымдар мен бағалар тізілген.

Резервтер

Резервтер негізінен әуе кемелерге көрсетілетін техникалық қызмет резервтерін қамтиды (20-ескертпе).

Болашақ техникалық қызметке байланысты ауыспалы жалгерлік төлемдердің

Әуе кемелерін операциялық жалға алу келісімшарттарына сәйкес, Компания жалға берушілерге қозғалтқыштардың, қызмет мерзімдері шектеулі қозғалтқыш бөліктерінің және фюзеляждың негізгі инспекцияларының ұшу сағаттары негізінде есептелген ауыспалы жалгерлік төлемдерді жасайды. Бұл сомалар техникалық қамтамасыз ету қызметінің құнына қолданылады және оны жалға берушілер жөндеу жүргізгенде (қозғалтқышты жөндеу, қызмет мерзімдері шектеулі қозғалтқыш бөліктерін ауыстыру) өтейді. Өтем Қазақстан Республикасының Азаматтық авиация комитеті («ААК») келіскен Компанияның техникалық қызмет көрсету бағдарламасының кестесіне енгізілген жөндеу мен ауыстыру жұмыстары бойынша ғана жүзеге асырылады.

Әуе кемесі кесте бойынша жоспарланған жөндеуден кейін, бірақ қайтару алдындағы шартты орындау қажеттілігі пайда болғанға дейін қайтарылған жағдайда, жалға берушілерге төленген қолданылмайтын ауыспалы жалгерлік төлемдердің сомалары өтелмейтін болып табылады және әуе кемесінің келесі жалға алушысына берілуі үшін депозит ретінде жалға берушіде қалады. Компания басшылығы 2018 жылдың 31 желтоқсанында 34 344 205 мың теңгені (2017 ж.: 29 047 000 мың теңге) құрайтын ауыспалы жалгерлік төлемдердің жарналарын әуе кемелердің жалға берушілері жөндеу жұмыстарынан кейін өтеуге тиіс деп санайды. Басшылық Компания төлеген ауыспалы жалгерлік төлемдердің өтелімділігін үнемі бағалайды. Жөндеу бойынша күтілмеген шығыстар орын алған сәттегі табыстар немесе шығыстар құрамында көрсетіледі.

Салық заңдарының талаптарына сәйкес болу

Қазақстан Республикасының салықтық, валюталық және кедендік заңдарын әртүрлі түсінуге болады және олар жиі өзгеріп отырады. Бұл ретте басшылықтың Компанияның қызметіне қатысты салық заңдары ережелерін түсіну жолына айыппұл салуға және өсімпұл есептеуге заңды құқығы бар тиісті өңірлік билік органдары келіспеуі мүмкін. Бұрын күмән туғызбаған мәмілелердің салық есебіне болашақта қарсы шығу ықтималдығы бар. Салық кезеңі келесі бес күнтізбелік жылдың ішінде салық органдарының тексерісі үшін ашық болып қалады.

Белгілі жағдайларда тексерістер одан да ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін. Компания басшылығы салық заңдарының өз түсінігіне сай салықтар бойынша міндеттемелер толық көлемде көрсетілді деп пайымдаса да, жоғарыда аталған фактілер Компания үшін қосымша салық тәуекелдерінің туындауына себеп болуы мүмкін.

Функциялық валютаны белгілеу

3-ескертпеде көрсетілгендей, Компанияның функциялық валютасы — АҚШ доллары, басшылықтың ойынша ол Компания жүргізетін операциялардың және оның қызметіне, есеп күніне әсер ететін операциялармен байланысты жағдайлардың басым бөлігінің экономикалық болмысын білдіреді. Әр есептік күні Компания басшылығы есептік күндегі жағдайлар негізінде функциялық валютаны белгілеуге әсер етуі мүмкін факторларды қайта бағалайды. Негізгі экономикалық ортаны, соның ішінде баға белгілеу саясатын, халықаралық және жергілікті бағыттардан түсетін табыстар құрылымын, шығындар құрылымын, сондай-ақ болашақта халықаралық бағыттарды кеңейту үшін Компания стратегиясын үздіксіз дамытуды талдау үшін басшылықтан айтарлықтай кәсіпқой пікірлер талап етіледі. Осылайша әрі қарай өрбитін жағдайлар өзгеше болып, әр түрлі қорытындыларға себеп болуы мүмкін.

Сроки полезной службы основных средств и нематериальных активов

Негізгі құралдар көрсетілгенде, активтердің пайдалы қызмет мерзімі бағаланады, сондай-ақ жылына кемінде бір рет құнсыздандудың бар-жоғы анықталады.

Бағалау резервтері

Компания дебиторлық берешектің құнсыздандуы бойынша резервтер есептейді. Компания күтілген бүкіл пайдалану мерзімі негізінде дебиторлық берешек дефолтының ықтималдылығын есептейді. Экономикадағы және клиенттердің бизнесіне қатысты жағдайлардағы өзгерістер тарихи ақпарат негізінде алынған дефолт ықтималдылығының коэффициенті мен дефолт жағдайындағы шығынды түзетуді қажет етуі мүмкін, осылайша қаржылық есеп-қисапта көрсетілген күмәнді есептер бойынша резервтердің түзетуіне ықпалын тигізеді. 2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанында күмәнді қарыздар бойынша резервтер сәйкесінше 754,150 мың теңге және 499,873 мың теңге мөлшерінде болды (14 және 15-ескертпе).

Қаржылық активтердің өзге көбіне бір не бірнеше халықаралық кредиттік агенттік рейтингтерін тағайындаған: Moody's, Fitch немесе Standard and Poor's. Болжалды кредиттік шығын бастапқы танылу күніндегі кредиттік тәуекелге қарағанда кредиттік тәуекелі елеулі түрде артқан активтер бойынша пайдалы қолданыстың бүкіл кезеңіне есептеледі.

Құнсызданған активтер бойынша Компания құнсыздану шығынын активтің баланстық құны мен активтің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемесі бойынша дисконтталған ықтимал болашақ ақша ағындарының қазіргі құны арасындағы айырма ретінде есептейді. Шығындар кіріс және шығыс түрінде танылады және бағалау қорының есебінде көрсетіледі. Компания активті қалпына келтірудің шын мүмкіндіктері жоқ деп есептегенде, тиісті сомалар есептен шығарылады. Құнсызданған активтің пайыздары дисконттау мөлшерлемесін «айналдыру» жолымен таныла береді. Кейінгі оқиға 2-сатыда құнсыздануды танудан кейін орын алған кредиттік тәуекелдің төмендеуіне себеп болғанда, Компания сол активтерді 1-сатыға көшіру үшін қарыз алушының қазіргі қаржы позициясының тұрақтылығын талдайды. 2018 жылдың 31 желтоқсанына құнсыздану қоры 18,135,393 теңгені құрады, бұл сома көзі 15-ескертпеде тәптіштелген (2017 жылдың 31 желтоқсаны: 16,296,017 мың теңге).

Есептік күні өткізілетін түгендеу мәліметтерінің негізінде Компания жыл сайын өтімсіз тауарлық-материалдық қорлардың есептен шығарылу қажеттілігін бағалайды. 2018 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес, Компания өтімсіз тауарлық-материалдық қорлардың 650,451 мың теңге мөлшерінде есептен шығарылуын таныды (2017 ж.: 184,278 мың теңге) (13-ескертпе).

Клиенттер бейілділігі бағдарламасы

«Nomad Club» бағдарламасы — жолаушыларға әр ұшқаны үшін ұпай алу мүмкіндігін беретін клиенттерді тарту бағдарламасы. Жеткілікті ұпай санын жинаған жолаушы ұпайларын билетке ауыстыруға мүмкіндік алады. Компания ұпайдың бағасын беру үшін билеттердің бағалық құнын пайдаланады. Әр есептік күні пайдаланылмаған ұпайлардың құны кейінге шегерілген кіріс ретінде танылады. Ұпайлар құны болып әр бағдар мен класс бойынша билеттердің орташа сатылу бағасы негізінде есептелген жеке-дара сату бағасы есептеледі. Тарихи деректерге сүйеніп, Компания пайдаланылуы екіталай ұпайлар бойынша талап етілмеген құқықтардың сомасын белгілейді.

5. ТАБЫСТАР ЖӘНЕ БАСҚА ДА ПАЙДА

ҚЕХС (IFRS) 15-ның бастапқы қолданысы Клиенттермен жасалған келісімшарттардан Топтың табысына сипатталады. 15 ҚЕХС (IFRS) қолдану кезінде таңдалған өтпелі әдіске байланысты салыстырмалы ақпарат жаңа талаптарға сәйкес қайта есептелмеді.

Жолаушылар тасымалы	2018 ж.	2017 ж.
Жолаушылар тасымалы	226,754,375	195,034,343
Жанармай алымы	35,357,249	24,431,222
Әуежай алымдары	15,374,066	13,142,692
Мөлшерден тыс жүк	1,851,093	1,517,613
	279,336,783	234,125,870

Жүк және пошта	2018 ж.	2017 ж.
Жүк тасымалдары	6,473,998	5,856,146
Пошта жөнелтімдері	662,533	555,097
	7,136,531	6,411,243

Өзге табыстар	2018 ж.	2017 ж.
Күтпеген табыс	2,112,728	595,276
Жерде қызмет көрсету	316,788	365,003
Жарнамадан түскен табыстар	272,321	655,863
Қозғалтқышты шығару кезінде пайда	269,563	257,191
Агенттік шарттар бойынша айыппұлдар	164,427	2,768,460
Авиациялық жанармайды сату	122,027	1,481,688
Кепілдіктік қайтарымдар	11,375	379,381
Өзгелер	110,653	413,122
	3,379,882	6,915,984

Билеттердің өзгеруіне байланысты айыппұлдар және 15 ҚЕХС-ке сәйкес кабинетте орындықтарды таңдағаны үшін комиссия 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап басқа кірістерден жолаушыларға түсетін түсім бойынша жіктеледі.

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл бойынша жолаушылар, жүктермен пошта тасымалдаудан түсетін табыс төмендегі бағыттардан алынды:

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

5. ТАБЫСТАР ЖӘНЕ БАСҚА ДА ПАЙДА жалғасы

	2018 ж.	2017 ж.
Ішкі бағыттар	76,741,409	67,179,146
ТМД елдері	73,969,595	51,403,354
Азия	71,989,926	69,342,808
Еуропа	63,772,384	52,611,835
Жолаушылар мен жүк тасымалдарынан түскен барлық табыс	286,473,314	240,537,143

2018 жылдың 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде, бір клиентпен жасалған мәмілелердің табысы 10% немесе одан да көп жиынтық кірістен, болған жоқ (2017 ж.: болған жоқ).

6. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫСТАР

Әуежайлық қызмет көрсету және навигация	2018 ж.	2017 ж.
Аэронавигация	16,210,677	14,197,374
Техникалық қызмет көрсету	13,632,591	11,093,874
Ұшу-қону	8,233,743	7,796,055
Метеоқамсыздандыру	78,594	52,914
Өзгелер	538,437	491,186
	38,694,042	33,631,403

Жолаушыларға қызмет көрсету	2018 ж.	2017 ж.
Әуежайлардың қызметтері	15,892,855	13,586,458
Тамақтану	8,986,245	9,032,972
Ұшу кезінде жолаушылар үшін ойын-сауықтар	1,843,509	1,671,315
Қауіпсіздік	1,498,799	1,287,827
Өзге қызмет көрсетулер	3,152,717	2,664,520
	31,374,125	28,243,092

Инженерлік-техникалық қызмет көрсету	2018 ж.	2017 ж.
Техникалық қызмет көрсету – айнымалы жалдық төлемдер	10,946,955	10,090,262
Техникалық қызмет көрсету – резервтер (20-ші Ескерту)	7,840,429	6,412,776
Техникалық қызмет көрсету – құрамдық бөліктер	6,125,841	1,789,565
Қосалқы бөлшектер	3,980,366	3,589,459
Техникалық инспекция	847,298	668,361
	29,740,889	22,550,423

Қызметкерлер жөніндегі шығыстар	2018 ж.	2017 ж.
Өндірістік қызметкерлердің жалақысы	17,696,377	14,682,500
Әкімшілік қызметкерлердің жалақысы	4,462,616	3,571,643
Әлеуметтік салық	2,649,441	2,369,232
Сату жөніндегі қызметкерлердің жалақысы	1,481,219	1,254,614
Өзгелер	1,291,973	1,301,443
	27,581,626	23,179,432

	2018 ж.	2017 ж.
Қызметкерлердің орташа саны	5,202	4,934

Әуе кемелерінің операциялық лизингі бойынша шығыстар	2018 ж.	2017 ж.
Тиянақталған қаржылық төлемдер	22,915,631	19,514,908
Қозғалтқышты қанатқа жалға беру құны	758,017	-
Әуе кемелерін қайтару бойынша шығыстар	512,584	112,972
Қозғалтқыштар мен айналымдағы қосалқы бөлшектердің ағымдағы жалдық төлемдері	430,543	392,768
	24,616,775	20,020,648

Сату жөніндегі шығыстар	2018 ж.	2017 ж.
Брондау жүйелері бойынша шығыстар	7,268,555	6,508,720
Комиссиялық сыйақы	3,948,653	3,559,067
Жарнама	2,512,591	2,809,214
Интерлайн-келісімдері бойынша комиссиялар	172,355	169,571
Өзгелер	142,021	143,643
	14,044,175	13,190,215

Экипаждарға жұмсалатын шығыстар	2018 ж.	2017 ж.
Орналастыру және марапаттау	5,197,537	4,700,708
Келісімшарттық экипаждар	4,673,578	3,106,679
Оқыту және тренингтер	2,265,779	2,054,205
	12,136,894	9,861,592

Сақтандыру	2018 ж.	2017 ж.
Әуе кемелерді сақтандыру	568,772	493,682
Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	550,847	447,500
Медициналық сақтандыру	242,676	227,727
Өзгелер	85,832	92,551
	1,448,127	1,261,460

7. ҚАРЖЫЛЫҚ ТАБЫСТАР МЕН ШЫҒЫСТАР

Қаржылық кірістер	2018 ж.	2017 ж.
Банк депозиттерінен сыйақы бойынша табыстар	867,290	517,341
Қаржылық активтердің құнсыздануы бойынша резервке түзетпе жасау	122,717	1,547,340
Кадеттердің Ab-initio бағдарламасы бойынша дебиторлық берешегін дисконттан босату	9,997	47,097
Өзгелер	11,375	242,656
	1,011,379	2,377,603

Қаржылық шығыстар	2018 ж.	2017 ж.
Қаржылық жалдау бойынша сыйақы жөніндегі шығыстар	3,150,305	3,624,325
Банк депозиттерінен сыйақы бойынша шығыстар	329,198	-
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен міндеттемелерден таза іске асырылған пайда/(залал)	114,788	-
Қаржылық активтердің құнсыздануына резерв	41,365	-
	3,635,656	3,624,325

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

8. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар үшін Компанияның табыс салығы бойынша шығыстар төменде көрсетілген:

	2018 ж.	2017 ж.
Табыс салығы	1,170,980	2,473,905
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыс	1,123,410	701,888
	2,294,390	3,175,793

Кейінге қалдырылған табыс салығы қаржы есептілігінің мақсаттары үшін активтер мен міндеттемелердің ағымдағы құндарының уақытша айырмашылығынан алынатын таза салықтық әсерді және салық салу мақсаттары үшін пайдаланылатын шамаларды көрсетеді. 2018 жылдың 31 желтоқсанына және 2017 жылдың 31 желтоқсанына кейінге қалдырылған активтер мен міндеттемелердің құрамында көрсетілетін негізгі уақытша айырмашылықтардан алынатын салықтық әсер төменде көрсетілген:

Кейінге қалдырылған салық активтері	2018 ж.	2017 ж.
Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге арналған резерв	6,636,287	4,903,197
Саудалық және өзге кредиторлық берешек	1,334,327	837,430
Кейінге қалдырылған залал	-	351,547
Жиыны	7,970,614	6,092,174
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері		
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың баланстық құнындағы айырмашылықтар	(13,619,890)	(9,708,633)
Тауарлы-материалдық босалқы қорлар	(424,925)	-
Алдын ала төленген шығыстар	(178,653)	(4,319)
Материалдық емес активтер	(69,157)	(42,096)
Жиыны	(14,292,625)	(9,755,048)
Кейінге қалдырылған барлық міндеттемелер	(6,322,011)	(3,662,874)

Жергілікті салық заңдарына сәйкес табыс салығын есептеу шегерілетін шығыстарына хеджирленген бағам айырмашылығынан алынған залал жатады. Егер осындай шегерілетін шығыстар туындаған жылы толық пайдаланылмаса, салық кодексі бойынша Компанияға ондай жинақталған шығыстарды кейінгі 9 жылға қалдыруға болады.

Жоғарыда көрсетілген кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелеріндегі өзгерістер кейінге қалдырылған салықтың бөлігіне қатысты капиталда танылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығындарға байланысты 749,400 мың теңгеден басқа, пайда мен залал құрамында көрсетілді ақша ағындарын хеджирлеу (2017: 747,844 мың теңге).

Компания Қазақстанда орналасқандықтан қолданылатын табыс салығының мөлшерлемесі 2018 және 2017 жылдары 20% құрады. Жыл ішінде есептелген салықтың мөлшері салық салуға дейінгі пайдаға табыс салығының мөлшерлемесін қолданумен алынатын салық сомасынан ерекшеленеді. Төменде табыс салығының 20% (2017 ж.: 20%) мөлшерлемесін және Компанияның табыстар немесе шығыстар және басқа жиынтық табыстар туралы есебінде ескерілген табыс салығының нақты сомасының салыстырылуы келтірілген:

	2018 ж.	2017 ж.
Салық салуға дейінгі пайда/(шығыс)	4,139,281	15,994,143
Корпоративтік табыс салығы	20%	20%
Белгіленген ставка бойынша табыс салығы	827,856	3,198,829
Эффекттің ауытқуы курстың айырмашылығы	1,169,739	-
Салық салынбайтын айналымдардан салықтық әсер	(96,519)	(309,470)
Шегерілмейтін шығыстардан салықтық әсер	393,314	286,434
Табыс салығы бойынша шығыстар	2,294,390	3,175,793

9. ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК, ҒИМАРАТТАР МЕН ЖАБДЫҚТАР

	Оборотные запчасты	Офисное оборудование и мебель	Здания и сооружения, земля	Транспортные средства	Воздушные суда в рамках финансовой аренды	Оборудование в пути и незавершенное строительство	Всего
Құны							
2016 жылдың 31 желтоқсан	14,099,528	1,892,726	1,080,198	807,876	98,958,713	5,884,452	122,723,493
Түсулер	3,624,084	310,091	98,411	444,666	4,051,762	1,365,498	9,894,512
Шығулар	(1,240,105)	(93,272)	(38,042)	(80,437)	(6,859,308)	(395,486)	(8,706,650)
Босалқы қорларға аудару	(339,335)	-	-	-	-	-	(339,335)
2017 жылдың 31 желтоқсан	16,144,172	2,109,545	1,140,567	1,172,105	96,151,167	6,854,464	123,572,020
Түсулер	2,857,646	282,662	467,771	128,577	3,096,530	231,990	7,065,176
Шығулар	(905,553)	(55,154)	(58,601)	(44,468)	(2,179,601)	-	(3,243,377)
Босалқы қорларға аудару	(28,611)	-	-	-	-	-	(28,611)
Аударма	174,768	1,724	6,571,896	(243,710)	137,195	(6,641,873)	-
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	2,760,255	355,617	977,760	164,684	15,127,873	335,345	19,721,534
2018 жылдың 31 желтоқсан	21,002,677	2,694,394	9,099,393	1,177,188	112,333,164	779,926	147,086,742
Есептелген тозу							
2016 жылдың 31 желтоқсан	5,781,214	1,363,724	399,703	407,012	24,376,952	-	32,328,605
Жыл үшін есептеу (11-ші ескерту)	1,992,998	195,608	122,388	107,831	6,091,453	-	8,510,278
Шығулар	(1,066,703)	(88,768)	(36,356)	(75,111)	(2,988,735)	-	(4,255,673)
2017 жылдың 31 желтоқсан	6,707,509	1,470,564	485,735	439,732	27,479,670	-	36,583,210
Жыл үшін есептеу (11-ші ескерту)	2,134,789	238,884	190,625	88,590	5,860,070	-	8,512,958
Шығулар	(162,014)	(52,051)	(58,601)	(38,952)	(2,082,393)	-	(2,394,011)
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	1,272,801	250,924	91,090	74,251	4,721,830	-	6,410,896
2018 жылдың 31 желтоқсан	9,953,085	1,908,321	708,849	563,621	35,979,177	-	49,113,053
Баланстық құны							
2017 жылдың 31 желтоқсан	9,436,663	638,981	654,832	732,373	68,671,497	6,854,464	86,988,810
2018 жылдың 31 желтоқсан	11,049,592	786,073	8,390,544	613,567	76,353,987	779,926	97,973,689

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

9. ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК, ҒИМАРАТТАР МЕН ЖАБДЫҚТАР ЖАЛҒАСЫ

Ұйымның географиялық ақпаратын айқындау тұрғысында негізінен әуе кемелерінен (олардың 24-і операциялық лизингте) және негізінен Қазақстан Республикасында тіркелген/орналасқан жер бетіндегі жабдықтан тұратын активтер. Сондықтан географиялық сегменттер бойынша активтерді бөлу үшін негіз жоқ.

Қаржы лизинг бойынша Компания міндеттемелері 76,353,987 мың теңгені (2017 жыл: 68,671,497 мың теңге) (23-ші Ескерту) құрайтын теңгерімдік сомасы бар жалдамалы активтерге қатысты лизинг берушінің құқығымен қорғалған.

Компанияның банктік заем бойынша міндеттемелері баланстық құны 7,683,616 мың теңгені құрайтын негізгі құралдармен қамтамасыз етілді (23-Ескерту).

2018 жылдың 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың құрамына 77,215 мың теңге ЕҚЖДБ несиенің сыйақысы капитализацияланған (2017 жыл: 469,589 мың теңге) (23-ші Ескерту).

Компания өзінің операциялық жоспарларын талдап және авиациялық индустрияны әуе кемелерінің қызмет көрсету мерзіміне қолдануына қатысты тәжірибені ескере отырып, Компания әуе кемелерінің қызмет ету мерзімін 2016 жылы 1 қазаннан бастап 20 жылдан 25 жылға ұзарту шешімін қабылдады. Бұл өзгеріс 2017 жылғы есептелген жылдық амортизацияның 915,808 мың теңге төмендеуіне әкелді.

2018 жылы Компания негізгі құралдар құнына енгізілген екі техникалық қызмет көрсету компоненттерінің пайдалы қызмет мерзімін қайта қарастырды: қызмет мерзімі шектеулі қосалқы бөлшектерді жөндеу үшін капиталдандыр.

10. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Құны	
2017 жылдың 1 қаңтарында	2,215,799
Түсулер	222,111
2017 жылдың 31 желтоқсанында	2,437,910
Түсулер	56,188
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	387,018
2018 жылдың 31 желтоқсанында	2,881,116
Жинақталған амортизация	
2017 жылдың 1 қаңтарында	1,166,811
Амортизацияны есептеу (11-ші Ескерту)	294,541
2017 жылдың 31 желтоқсанында	1,461,352
Амортизацияны есептеу (11-ші Ескерту)	323,338
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	265,017
2018 жылдың 31 желтоқсанында	2,049,707
Баланстық құн	
2017 жылдың 31 желтоқсанында	976,558
2018 жылдың 31 желтоқсанында	831,409

11. ТОЗУ ЖӘНЕ АМОРТИЗАЦИЯ

	2018 ж.	2017 ж.
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың тозуы (9-шы Ескерту)	8,512,958	8,510,278
Материалды емес активтерден амортизациясы (10-шы Ескерту)	323,338	294,541
	8,836,296	8,804,819

12. КЕПІЛДІКТІ САЛЫМДАР

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Ұзақ мерзімді кепілдікті салымдар		
Жалға алынған әуе кемелері бойынша кепілдікті салымдар	6,633,981	5,955,895
Өзге кепілдікті салымдар	848,698	569,764
Құнсыздануға арналған резерв	(117,565)	-
	7,365,114	6,525,659
Ағымдағы кепілдікті салымдар		
Техникалық қызмет көрсету міндеттемелер бойынша ашылған аккредитивтерге кепілдікті салымдар	10,974,289	10,923,955
Жалға алынған әуе кемелері бойынша кепілдікті салымдар	712,307	251,906
Өзге кепілдікті салымдар	560,932	413,978
Құнсыздануға арналған резерв	(14,984)	-
	12,232,544	11,589,839
	19,597,658	18,115,498

Жалға алынған әуе кемелері бойынша кепілдікті депозиттер Компанияның лизинг төлемдері жөніндегі міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз ету үшін ашылған әуе кемелерін операциялық жалдау шарттары бойынша депозиттерді қамтиды. Кепілдікті салымдар, негізінен, АҚШ долларымен деминацияланған.

Компания осы депозиттердің кредиттік тәуекелін төмен деп бағалады, себебі барлық лизинг берушілердің Standard & Poor's рейтингіндегі рейтингтері AA-BB.

Жалға алынған әуе кемелері бойынша кепілдікті салымдар мен техникалық қызмет көрсету міндеттемелер төменде айтылғандай өтелуі тиіс:

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Бір жылға дейін	11,686,596	11,175,861
Бір жылдан бес жылға дейін	811,430	2,417,841
Бес жылдан астам	5,833,693	3,556,928
	18,331,719	17,150,630
Әділ құнына дейін түзету	(11,142)	(18,873)
	18,320,577	17,131,757

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

13. ТАУАРЛЫ-МАТЕРИАЛДЫҚ БОСАЛҚЫ ҚОРЛАР

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Қосалқы бөлшектер	10,815,230	7,825,301
Жанармай	2,905,705	1,827,483
Ыдыс	1,301,670	802,245
Жолдағы тауарлар	768,784	999,336
Жарнамалық материалдар	570,153	513,203
Бірыңғай формалы киімдер	475,255	382,455
Мұз қатуға қарсы сұйықтық	195,558	164,086
Қатаң есептілік бланкілері	76,456	76,095
Өзгелер	817,193	426,209
	17,926,004	13,016,413
Ескірген және өтімсіз тауарлы-материалдық босалқыларды жинап есептен шығаруын шегергенде	(650,451)	(184,278)
	17,275,553	12,832,135

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін ескірген және өтімсіз тауарлы-материалдық босалқы қорларға резервтің қозғалысы төменде көрсетілген:

	2018 ж.	2017 ж.
Жыл басындағы ескірген және өтімсіз қорларды жинап есептен шығару	(184,278)	(179,894)
Жыл ішінде есептен шығарылған	(401,932)	(17,999)
Жыл ішінде бұрын есептен шығарылғанды қайтару	9,652	13,615
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	(73,893)	-
Жыл соңындағы ескірген және өтімсіз қорларды жинап есептен шығару	(650,451)	(184,278)

14. БЕРІЛГЕН АЛҒЫТӨЛЕМДЕР

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Ұзақ мерзімді		
Ұзақ мерзімді активтерге берілген алғытөлемдер	3,166,576	522,247
Қызметтер көрсетуге берілген алғытөлемдер	2,463,490	2,164,927
	5,630,066	2,687,174
Минус: Құнсызданған алғытөлемдер бойынша резерв	(12,294)	-
	5,617,772	2,687,174
Қысқа мерзімді		
Қызметтер көрсетуге берілген алғытөлемдер	5,026,873	4,848,917
Қаржылық жалдау бойынша алдын ала төлемдер	2,059,696	1,822,071
Операциялық жалдау бойынша алдын ала төлемдер	1,457,655	949,102
Тауарлар жеткізуге берілген алғытөлемдер	1,269,396	2,283,563
	9,813,620	9,903,653
Минус: Құнсызданған алғытөлемдер бойынша резерв	(144,843)	(136,445)
	9,668,777	9,767,208

2018 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ұзақ мерзімді активтерге берілген алғытөлемдер Boeing-ке үш әуе кемелерін сатып алуға берілетін алғытөлемдерді құрайды (26-ші Ескерту).

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін құнсызданған алғытөлемдер бойынша резервтің қозғалысы төменде көрсетілген:

	2018 ж.	2017 ж.
Жыл басына	(136,445)	(139,109)
Жыл ішінде түзетулер	-	2,664
Бұрын құрылған резервтен есептен шығарылған	689	-
Жыл ішінде есептелгені	(21,381)	-
Жыл соңына	(157,137)	(136,445)

15. САУДАЛЫҚ ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Ұзақ мерзімді		
Өзге қаржылық активтері	18,840,400	16,922,156
Қызметкерлер мен Ab-initio кадеттер берешегі	854,461	677,851
	19,694,861	17,600,007
Алу: құнсызданған борыштар бойынша резерв	(18,135,393)	(16,296,017)
	1,559,468	1,303,990
Қысқа мерзімді		
Саудалық дебиторлық берешек	9,386,390	5,839,325
Жалға берушілердің берешегі - жалдық төлемдердің айнымалы бөлігін өтеу	1,117,254	2,697,340
Қызметкерлер мен Ab-initio кадеттер берешегі	325,802	306,672
	10,829,446	8,843,337
Алу: құнсызданған борыштар бойынша резерв	(597,047)	(363,428)
	10,232,399	8,479,909

2016 жылы «ҚазИнвестБанк» АҚ және «Delta Bank» АҚ кредиттік сапасы айтарлықтай нашарлауына байланысты, содан кейін банк лицензиясының күшін жою жаңа депозиттер қабылдауға және жаңа шоттар ашуға лицензиясының уақытша тоқтата тұру салдарынан, басшылық, тиісінше 4,744,144 мың теңге және 14,926,399 мың теңге сомасында осы банктердегі депозиттерді банктік депозиттерден ұзақ мерзімді сауда және өзге де дебиторлық берешекке жіктеді. Бағалау негізінде, басшылық 2016 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша «ҚазИнвестБанк» АҚ-на және «Delta Bank» АҚ-на 90% құнсыздану бойынша резерв құрған.

2017 жылы маусым айының соңында уақытша әкімшілік «ҚазИнвестБанк» АҚ-ның активтері мен міндеттемелерінің бір бөлігін «Альфа-Банк» АҚ-на тапсырды. «Альфа-Банк» АҚ қарыз алушылардан берілген корпоративтік кредиттер бойынша қаражат жинап, салымшылар арасында табыстарды таратып, делдал қызметін атқарады. Компания «ҚазИнвестБанк» АҚ-дағы міндеттемелерінің бір бөлігін «Альфа-Банк» АҚ-на аударуына келісім берді. 2017 жылдың шілде-қараша айларында Компания «Delta Bank» АҚ-нан мәжбүрлеу шаралары арқылы қолма 1,454,375 мың теңге қайтарып алды.

2018 жылдың 24 қаңтарында АҚ мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енді ҚазИнвестБанк. Жою комиссиясы сегізінші кезектегі кредиторлардың талаптарын ішінара өтеу орнына 62,048 мың теңге төледі бұл талаптың 1,48% -на сәйкес келеді «ҚазИнвестБанк» АҚ компанияларына. Қалған талаптарды өтеу тарату комиссиясының әрекеттеріне байланысты болады. "

2018 жылдың 13 ақпанында сот «Delta Bank» АҚ мәжбүрлеп тарату туралы шешім қабылдады, оның шешімі 2018 жылдың 25 сәуірінде күшіне енді. Тарату комиссиясы Компанияның 1,059,940 мың теңге және 9,554,520 мың теңге шағымдары және сегізінші, кредиторлардың талаптарының кезекті тізілімін мойындады. Қалған талаптарды өтеу тарату комиссиясының әрекеттеріне байланысты болады.

Жалға берушілердің берешегі есепті күнге дейін жүргізілген жөндеу нәтижелері бойынша Компанияға жалға берушілер өтеуге тиіс болатын жалдық төлемдердің айнымалы бөлігінің сомасымен көрсетілген.

Бастапқы құнының 50% қатысты Ab-initio оқу бағдарламасында оқитындардың берешегі процентсіз несие ретінде талданады. Ал қалған бөлігі, жеті жыл ішінде еңбек шартын тоқтатқан жағдайда кадеттен оқу құнын қайтаруға Компанияның құқығы бар, ол алдын ала төлем ретінде талданып және жеті жыл ішінде амортизацияланады.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

15. САУДАЛЫҚ ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК жалғасы

Алайда 2015 жылдың желтоқсан айында Компания менеджменті қызметкерлерді уәждемелеу жүйесі аясында бастапқы дайындыққа Ab-initio оқу бағдарламасынан оқитындарға жаңа қарызды өтеу нұсқасын ұсынды. Осы нұсқа бойынша оқу шығындарын өтеу міндеттемелері жойылады, ал толық сома қызметкерлер Компаниядан кеткен жағдайда өтеуге тиіс болады. Кадеттердің таңдалған нұсқаны бойынша, болашақ кезендердің шығындары ретінде қарастырылып, қалғаны амортизациялық мерзімінің ішінде тікелей желілік әдісін пайдалана отырып амортизацияланады.

2018 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша IATA Bank Settlement Plans (BSP) қоса алғанда, сегіз дебиторлар – бүкіл әлем бойынша туристік агенттіктерден түсімдер жинауды орындайтын компаниялар – саудалық және өзге дебиторлық берешектің 51%-ын құрады (2017 ж.: сегіз дебитор 45%-ын құрады).

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның гросс саудалық және өзге дебиторлық берешегі төменде айтылған валюталармен көрсетілген:

	2018 ж.	2017 ж.
Теңге	5,857,897	4,238,443
АҚШ доллары	2,555,698	2,788,675
Еуро	880,202	812,223
Ресей рублі	385,737	401,876
Өзгелер	2,112,333	1,542,682
	11,791,867	9,783,899

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін құнсызданған борыштар бойынша резервтің қозғалысы төменде көрсетілген:

	2018 ж.	2017 ж.
Жыл басына	(16,659,445)	(18,270,275)
ҚЕХС 16	(23,250)	-
Кепілдендірілген резервтерді төмендету	(16,682,695)	(18,270,275)
Жыл ішінде түзетулер	202,345	1,559,770
Жыл ішінде есептелгені	(378,147)	(132,189)
Жеңілдік амортизациясы	89,969	135,530
Бұрын құрылған резерв есебінен шығарулар	42,399	47,719
Бағамдық айырма	540,505	-
Капиталдың есеп беруі бойынша резерв	(2,546,816)	-
Жыл соңына	(18,732,440)	(16,659,445)

16. ӨЗГЕ САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Өтелуге тиіс қосылған құн салығы	8,452,400	5,786,240
Өзге салықтар бойынша алдын ала төлемдер	255,109	224,003
Қоршаған ортаға эмиссия бойынша алдын ала төлемдер	384	294
	8,707,893	6,010,537

Қайта қосылған құн салығы ағымдағы активтерде мойындалады, өйткені Компания осы сомаларды келесі жылы өтеуді жоспарлап отыр.

17. АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Шетелдік банктердегі ағымдағы шоттар	32,550,961	28,515,939
Өтеудің бастапқы мерзімі 3 айдан кем қазақстандық банктердегі мерзімді депозиттер	14,625,341	6,669,263
Қазақстандық банктердегі ағымдағы шоттар	3,795,512	14,025,583
Кассадағы ақша қаражаттары	41,109	34,365
Есептелген сыйақы	19,594	-
	51,032,517	49,245,150
Құнсыздануға арналған резерв (9 ҚЕХС)	(768)	-
	51,031,749	49,245,150

31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттары мен олардың баламалары төмендегі валюталарда көрсетілді:

	2018 ж.	2017 ж.
АҚШ доллары	49,127,270	47,074,365
Үнді рупийі	506,760	1,066,253
Еуро	348,085	189,601
Ресей рублі	272,014	93,951
Қытай юані	162,901	22,927
Теңге	119,102	477,772
Ағылшын фунт стерлингі	107,576	40,511
Өзбек сомы	31,889	41,444
Өзгелер	356,152	238,326
	51,031,749	49,245,150

18. КАПИТАЛ

2018 және 2017 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капитал бір акциясының номинал құны 147,150 теңге тұратын бекітілген, шығарылған және толықтай төленген 17,000 жай акциялардан тұрады.

Қарапайым акция иелері жүйелі түрде жарияланып тұратын дивидендтерді алуға, сондай-ақ «бір акция – бір дауыс» ережесіне сүйене отырып, Компания жиналыстарында дауыс беруге құқылы.

ҚЕХС сәйкес дайындалған Компанияның қаржылық есептілікте көрсетілген үлестірмелі резервтері үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бөлінбеген пайданың балансы шектеледі. Капитал теріс немесе тарату Компанияның меншік капиталының теріс немесе төлем қабілетсіздігіне әкеп соғатын болса, пайда үлестіру жасалуы мүмкін емес. 2018 жылдың 31 желтоқсан айында Компаниясының таза заласын қоса бөлінбеген пайдасы 47,872,280 мың теңгені құрады (2017: 50,033,094 мың теңге).

2018 жылдың мамыр айында Акционерлердің жылдық жалпы жиналысының шешімімен Компания жариялады дивидендтерді төлеу 2017 жылға арналған таза табыстың 30% мөлшерінде. Дивидендтердің жалпы мөлшері 3,845,505 мың теңгені құрады, олар әр акционерге таратылып, төленді акциялар пакетіне сәйкес.

2018 жылдың 31 желтоқсанында дивидендтер бір акцияға шаққанда 108,523 мың теңге (2017 жыл: 754,021 мың теңге).

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

18. КАПИТАЛ жалғасы

Акцияға табыстылықтың есебі жыл ішінде айналыста жүрген 17,000 жай акциялардың таза пайдасына және орташа өлшенген санына негізделген (2017 жыл: 17,000 акция). Компанияның потенциалды тоғытылған жай акциялары жоқ.

Пайда:	2018 ж.	2017 ж.
Жыл ішіндегі таза пайда/(шығыс)	1,844,891	12,818,350
Жай акциялар саны	17,000	17,000
Акцияға келетін пайда/(шығыс) – негізгі және тоғытылған (теңге)	108,523	754,021

19. БОЛАШАҚ КЕЗЕҢДЕРДІҢ ТАБЫСТАРЫ

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Тасымалдаудан алынатын болашақ кезеңдердің табыстары	17,355,467	14,353,402
Клиенттерді ынталандыру бағдарламасы бойынша резерв	2,903,783	1,742,537
	20,259,250	16,095,939

Тасымалдау қызметтерінен түсетін болашақ кезеңдердің табыстары – пайдаланылмайды және олар бойынша өтемақы төленбейді деп күтілетін сатылған билеттер пайызына қатысты жолаушылар тасымалынан түсетін мойындалған табыстарды қоспағанда, сатылған, бірақ жолаушылар әлі пайдаланбаған және мерзімі өтпеген билеттер (3-Ескерту).

Жолаушыларды ынталандыру бағдарламасы бойынша болашақ кезеңдердің табыстары Nomad Club бағдарламасы бойынша есептеулерді қамтиды.

20. ӘУЕ КЕМЕЛЕРІНЕ ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУГЕ РЕЗЕРВ

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Қозғалтқыштар бойынша резерв	26,489,053	19,645,131
D-чекке резерв	3,601,491	2,093,153
C-чекке резерв	1,028,503	919,125
Әуе кемелердің қайтару жөніндегі резерв	925,538	715,261
Қосымша қоректендіру блогы	883,660	578,018
Шасси	587,827	565,167
	33,516,072	24,515,855

Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге есептелген резервтің қозғалысы төменде көрсетіледі:

	2018 ж.	2017 ж.
1 қаңтарға	24,515,855	19,596,899
Жыл ішінде есептелгені (6-шы Ескерту)	9,690,832	7,088,300
Жыл ішінде есептен шығарылғаны (6-шы Ескерту)	(1,850,403)	(675,524)
Жыл ішінде пайдаланылғаны	(3,198,564)	(1,493,820)
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	4,358,352	-
31 желтоқсанда	33,516,072	24,515,855

Операциялық жалдаудың шарттарына сәйкес Компания әуе кемелерінің пайдаланылуына қарай жөндеу және ұстау жөніндегі стандартты рәсімдерді жүргізуге және төлеуге, әуе кемесін жалдау мерзімінің соңында жалға берушіге қанағаттанарлық жағдайда қайтаруға міндетті.

Резервті есептеу үшін пайдаланылатын жөндеудің құны АҚШ долларымен көрсетілген. Бұл резервтерді төменде айтылғандай пайдалану жоспарланған:

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Бірінші жылдың ішінде	18,677,115	4,406,580
Екінші жылдың ішінде	9,413,668	15,169,308
Үшінші жылдың ішінде	2,776,229	2,837,643
Үшінші жылдан кейін	2,649,060	2,102,324
Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге резервтің жиыны	33,516,072	24,515,855
Минус: ағымдағы бөлік	18,677,115	4,406,580
Ұзақ мерзімді бөлік	14,838,957	20,109,275

Әуе кемелерін жөндеуге және оларға техникалық қызмет көрсетуге резервтерді анықтау кезінде елеулі тұжырымдар орын алады. Басшылық техникалық қызмет көрсету жұмыстарының мүмкін уақыт аралықтарын және құндарын анықтау үшін тәуелсіз мамандарды тартты. Тәуелсіз мамандардың бағалары әуе кемелердің ағымдағы техникалық жағдайының, тарихи орындалған ұшу сағаттары мен циклдерінің, әуе кемелерін болашақ кәдеге жаратылуының күтілетін деңгейінің негізінде жалдау мерзімдерін ескере отырып, сондай-ақ жалға берушіге қайтарылуы тиіс әуе кемелерінің жағдайы бойынша шарттарды ескере отырып дайындалды. Бағалаулар төменде айтылған негізгі болжамдардың негізінде жасалды:

- ұшу сағаттары мен циклдерін пайдаға асырудың күтілетін коэффициенті тарихи деректерге және нақты пайдалану негізделген;
- ұқсас қызметтер мен қосалқы бөлшектерге нарықтық бағалар пайдаланылған;
- әуе кемелер стандартты жағдайларда және стандартты нормалар бойынша пайдаланылады деп жорамалданады; және
- жоспарланбаған техникалық қызмет көрсетуге резерв жасалынбаған.

21. САУДАЛЫҚ ЖӘНЕ ӨЗГЕ КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Саудалық кредиторлық берешек	12,671,684	9,787,276
Алынған депозиттер	1,490,312	734,285
Қызметкерлер алдындағы берешек	978,557	777,520
Алынған алғытөлемдер	911,322	223,947
Төленуге тиіс салықтар	359,611	205,320
Зейнетақы жарналары	313,123	170,357
Операциялық жалдау бойынша берешек	296,220	501,746
Қолданылмаған демалыстар бойынша берешек	143,691	500,183
Өзгелер	52,635	21,274
	17,217,155	12,921,908

Компанияның кредиторлық берешегі төменде айтылған валюталармен көрсетілген:

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
АҚШ доллары	7,200,292	5,562,374
Теңге	4,671,488	3,567,685
Еуро	2,460,033	1,881,094
Ресей рублі	336,943	328,214
Ағылшын фунт стерлинг	335,791	236,415
Өзгелер	2,212,608	1,346,126
	17,217,155	12,921,908

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

22. НЕСИЕЛЕР

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Қысқа мерзімді		
Банк несие	517,902	517,893
Сыйақы жөніндегі берешек	21,899	23,970
	539,801	541,863
Ұзақ мерзімді		
Банк несие	2,977,934	3,495,775
	2,977,934	3,495,775

2015 жылғы 3 желтоқсанда Компания мен Еуропа Қайта Жаңарту және Даму банкінен алынған (ЕҚЖЖДБ) Астана қаласындағы Техникалық орталық (ұшақжай) құрылысын қаржыландыру үшін 10 жылға 14,000 мың АҚШ долларына (немесе Қазақстан теңгесіне тең сомаға) несие алуға келісім жасасты. Сондай-ақ осы ұшақжай ЕҚЖЖДБ банкіне кепілдікке қойылды. Пайыздық мөлшерлеме айнымалы болып табылады және жылына 3.75% шегі мен ЕҚЖЖДБ банкінің Қазақстан теңгесіндегі жалпы құнына негізделіп айқындалады. Жалпы құн Қазақстан Ұлттық Банкінің және/немесе нарықтың негізгі пайызының өзгеруіне сәйкес тоқсан сайын анықталып тұрады. 2016 жылы сәуір айына Компаниямен 4,661,033 мың теңге көлеміне ЕҚЖЖДБ-тен несие келісімі бойынша қаржы алынған (алу күніне 14,000 мың АҚШ доллар сомасына тең). Бұл теңгелік несие белгілі бір қаржылық шарттарға ие және Компания оларды 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша орындады.

23. ҚАРЖЫЛЫҚ ЛИЗИНГ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2012 және 2014 жылдар арасында Компания қаржылық жалдау бойынша он бір әуе кемесін сатып алды. Әр әуе кемесінің лизинг мерзімі – 12 жыл. Компанияның лизинг мерзімінің соңында номиналды сома бойынша әр әуе кемесін сатып алу мүмкіндігі бар. Қаржылық институттарымен лизинг бұрешіге жаңа алты Airbus әуе кемесілеріне қатысты берілген қарыздар 2012 және 2013 жылдары жеткізілген Еуропалық экспорт-несиелік агенттіктерінің кепілдігінде, ал үш Boeing 767 ұшағына қатысты берілген қарыздар 2013 және 2014 жылдары жеткізілген АҚШ экспорт-импорт Банктің кепілдігінде, ал Екі Embraer 2012 және 2013 жылдары жеткізілген Бразилияның Даму Банктің кепілдігінде. Қаржы лизинг бойынша Компания міндеттемелері жалдамалы активтерге қатысты лизинг берушінің құқығымен қорғалған. Бұндай активтер 76,363,987 мың теңгені (2017: 68,671,497 мың теңге) (9-шы Ескерту) құрайтын баланстық құнына тең.

2017 жылғы желтоқсанда компания мәміле жасау күніне қаржылық лизингке тиесілі Embraer E190 ұшағын сатуға және операциялық жалдау шарттарына сәйкес оны кері қайтаруға операция жасады. Қаржылық аренда сомасы 2,763,786 тыс. теңгеден сатып алынды (тікелей байланысты емес тарап) жалға берушіге тікелей қатысты.

Компанияның қаржылық лизинг белгілі ковенанттарды қамтиды. Аталған ковенанттар қаржылық лизинг міндеттемелерін қоса, бірақ олармен шектелмей, белгілі бір операцияларға тыйым салады. Қаржылық лизингін белгілі бір келісімшарттары Компанияның меншік үлесінің өзгерісіне қатысты ковенанттарды қамтиды. Ковенанттарға қатысты міндеттемелер 2018 және 2017 жылдар бойы орындалды.

	Ең аз жал ақысы		Ең аз жал ақысының ағымдағы мәні	
	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Бір жылдың ішінде	18,373,597	16,338,007	15,557,795	13,268,515
Бір жылдан кеш және бес жылдан ерте	71,499,236	62,540,186	63,803,326	54,240,630
Бес жылдан кеш	29,753,216	40,935,745	28,801,553	39,076,581
	119,626,049	119,813,938	108,162,674	106,585,726
Болашақ қаржылық шығыстарға кем	(11,463,375)	(13,228,212)	-	-
Минималды жал ақысының ағымдағы мәні	108,162,674	106,585,726	108,162,674	106,585,726
Қаржылық есептілікке төмендегідей қосылған:				
- қаржылық лизинг бойынша ағымдағы мерзімі міндеттемелер			15,557,795	13,268,515
- қаржылық лизинг бойынша ұзақ мерзімі міндеттемелер			92,604,879	93,317,211
			108,162,674	106,585,726

Компанияның қаржылық жалдау бойынша міндеттемелері АҚШ долларымен көрсетіледі.

2015 жылғы 1 шілдеде Компания өзінің АҚШ долларында көрсетілген қаржылық лизингтік міндеттемелерінің бір бөлігін АҚШ долларында берілген болашақ түсім ағындарымен хеджерледі.

АҚШ доллары функционалдық валютасына көшуіне байланысты 2017 жылдың 31 желтоқсанынан бастап хеджирлеу тиімсіз болып қалды. 2018 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша мөлшері 5,215,089 мың теңге (2017 жыл: 5,937,455 мың теңге) кейінге қалдырылған салықтық шегерімге дейін қаржылық лизингтік міндеттемелерді қайта бағалаудан болған хеджирлеудің тиімді бөлігі болып табылатын залал мөлшері 26,075,443 мың теңге (2017 жыл: 29,687,276 мың теңге) меншікті капиталдағы хеджирлеу резервінде танылды. Функционалды валютаның өзгеруінің нәтижесінде хеджирлеу қатынасы 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап қолданыстағы ақша ағындарын хеджирлеудің болашақ кезеңдерінде пайда немесе залалды (өтеу күнінде) хеджирлеуді есепке алу операциясы басталған күнгі айырбастау бағамы мен 2017 жылғы 31 желтоқсандағы айырбастау бағамымен салыстыру арқылы есептеледі.

2018 жылы хеджирлеу резервінен пайда немесе залал туралы есепке көшірілген бағамдық айырма залалы хеджирлеуді есепке алу операциясы басталған күнінен есептік күнге дейінгі мөлшері 3,749,653 мың теңге (кейінге қалдырылған салықтық шегерімге дейінгі мөлшері 749,400 мың теңге) (2017 жыл : 3,355,090 мың теңге кейінге қалдырылған салықтық шегерімге дейінгі мөлшері 671,018 мың теңге).

Қаржылық әрекеттен туындаған міндеттемелер мен ақша ағындарының өзгерісін салыстыру

	Несиелер (Ескерту 23)	Қаржылық лизинг бойынша міндеттемелер	Барлығы
Жыл басында	4,037,638	106,585,726	110,623,364
Несиелік қаражат бойынша төлемдер	(512,239)	-	(512,239)
Қаржылық лизинг міндеттемелері бойынша төлемдер	-	(13,444,724)	(13,444,724)
Төленген пайыздар	(411,584)	(3,216,834)	(3,628,417)
Қаржылық әрекеттен болған ақша ағындарына байланысты өзгерістің жиыны	(923,823)	(16,661,558)	(17,585,381)
Шетел валюталарының айырбастау бағамдарының өзгеріс әсері	(2,493)	15,088,201	15,085,708
Капиталданған несие шығындары	77,215	-	77,215
Қаржылық лизинг міндеттемелері бойынша пайыздық шығындар	329,198	3,150,305	3,479,503
Басқа да өзгерістер жиыны	406,413	3,150,305	3,556,718
Жыл соңында	3,517,735	108,162,674	111,680,409

24. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР

Компания күнделікті қызметінің барысында кездесетін негізгі тәуекелдерге несие тәуекелі, сыйақы мөлшерлемесінің, айырбас бағамдарының және тауар бағаларының өзгеру тәуекеліне жатады. Компания, төменде сипатталған тауар бағалары тәуекелдерінің өзгерісінен басқа тәуекелдер ықпалынан сақтандырмайды.

Капиталды басқару

Компания таяу болашақта үздіксіз қызметін қамтамасыз ету және сонымен бірге несиелік және меншікті қаражаттарының қатынасын оңтайландыру есебінен акционерлердің пайдасын барынша арттыру үшін капиталды басқаруды жүзеге асырады. 2017 жылмен салыстырғанда Компанияның жалпы стратегиясы өзгерген жоқ.

Компания капиталының құрылымы Компанияның таза несиелік қаражаттарын (несиелер және қаржылық лизинг бойынша міндеттемелер, 22-ші және 23-ші Ескертуде ашып көрсетілген) және меншікті капиталын (шығарылған капиталды, қосымша төленген капитал және бөлінбеген пайданы қамтитын, 18-ші Ескертуде ашып көрсетілген) қамтиды.

Компанияның капиталының минималды мөлшеріне қойылатын міндетті талаптар жоқ.

Компания жарты жылдық негізге сай капитал құрылымын талдайды. Осы талдау бөлігі ретінде Компания капитал қатысты құнын және капитал класымен байланысқан тәуекелдерді ескереді.

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел — бұл контрагенттердің шарттық міндеттемелерді орындамауының және осымен байланысты Компанияда залалдардың туындауымен байланысты тәуекел. Компанияның саясаты кредитке қабілетті контрагенттермен ғана жұмыс істеуді және қажет болған кезде міндеттемелердің орындалмауынан залал тәуекелдерін төмендету үшін жеткілікті қамсыздандыруды алуды көздейді. Кредиттік тәуекел тәуекелдерді басқару жөніндегі комитет жыл сайын қайта қарастыратын және бекітетін кредиттік лимиттерді белгілеу есебінен бақыланады.

Ақша баламалары және дебиторлық берешек сияқты қаржы құралдардың максималды кредиттік тәуекелі қалдық құнының негізінде есептілінеді.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

24. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР жалғасы

Кредиттік тәуекел жалғасы

Саудалық дебиторлық берешек сатып алушылардың көпшілік санында бар және әртүрлі экономикалық салалар және географиялық аймақтар бойынша бөлінген. Компания дебиторлардың қаржылық жағдайын тұрақты бағалауды жүзеге асырады және қажет кезінде дебиторлық берешектің өтелуін сақтандырады.

2018 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша саудалық дебиторлық берешек (15-ші Ескерту) бөлігінде кредиттік тәуекелдің елеулі шоғырлануы болған жоқ.

Компания тек жоғарғы беделді банктермен жұмыс істейді және де қазіргі кезде банктік есеп шоттар мен депозиттерге белгілі несиелік тәуекелден аспай шегірімдерді анықтайтын қаржы инвестициялық саясатты құрастырды.

Кейбір банктердің несиелік тәуекелдерінің ұлғаюы нәтижесінде, Компанияның басшылығы ақша қаражаттарды басқару жөніндегі саясатын қайта қарастыруда, және уақытша шара негізінде Қазақстанның ірі банктердің несиелік рейтингтерін қайта талдап, тиісінше 15-ші Ескертуде көрсетілген "ҚазИнвестБанк" пен "Delta Bank"-ты ескермегенде, банктердегі депозиттерді «ВВ» және одан жоғары рейтингіне ие банктерде орналастырған.

Кредиттік тәуекел - егер қаржы құралы клиент немесе контрагент өз келісімшарттық міндеттемелерін орындамаса, Компанияға қаржылық шығын тәуекелдігі. Бұл тәуекел, негізінен Компанияның тұтынушы дебиторлық берешегінен туындайды.

Қаржылық активтердің баланстық құны кредиттік тәуекелдің барынша жоғары деңгейін білдіреді. Пайда немесе шығын бойынша танылған қаржы активтері бойынша құнсызданудан болған шығындар мынадай түрде берілген:

	2018 ж.	2017 ж.
Сауда және басқа да дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан болған залал	(85,833)	1,563,496
Кепілдік бойынша құнсызданудан болған залал депозиттер	41,710	-
Құнсызданудан болған залал және ақшалай қаражат баламалары	(345)	-
	(44,468)	(1,563,496)

Сауда және өзге де дебиторлық берешек

	2018 ж.	2017 ж.
Әдепкі бойынша банктер	18,840,400	16,922,244
Сауда дебиторлық берешек	9,386,390	5,839,370
Қызметкерлердің дебиторлық берешегі	1,180,262	984,694
Жалға берушілердің дебиторлары	1,117,254	2,697,190
Жалпы бухгалтерлік құн	30,524,306	26,443,498
Құнсыздануға арналған резерв	(18,732,439)	(16,659,371)
Жалпы таза баланстық құны	11,791,867	9,784,127

Билеттерді сату - компанияның негізгі табыс көзі. Компанияда Компания атынан билеттерді билетін және заңды тұлғаларға белгілі бір ақыға билеттерді сататын агенттер қолданылады, олар географиялық орналасу мен нарықтық жағдайлар. Нәтижесінде агенттер әуе компанияларының дебиторлық берешегі ретінде тіркелген, сатылған билеттерге айтарлықтай қаражат жинайды. Халықаралық әуе көлігі қауымдастығы IATA агенттердің кредиттік сапасын қамтамасыз етуге бағытталған IATA аккредитациялау рәсімдерін құратын агенттерді бақылайды. IATA-да әрбір нарық үшін жергілікті қаржы критерийлері белгіленеді, оған сәйкес агенттер банк кепілдігі немесе сақтандыру сияқты несие жетілдірулерін, белгілі бір кредиттік рейтингі бар қаржы мекемесінде IATA аккредитацияланған болуы мүмкін.

IATA авиакомпаниясы әр агентінің қарызының мөлшерінен асып түсетіні туралы үнемі хабарлап отырады оның кепілді немесе сақтандырылған сомасы. Бұдан басқа, IATA-да сатылымдардың өткір және ерекше өсуі туралы хабарланады, бұл тәуекелдің ұлғаюына себеп болуы мүмкін. Сонда компания теріс факторлар жойылғанға дейін осындай агенттермен жұмыс істеуді тоқтату туралы шешім қабылдайды.

Компания аккредиттелген IATA агенттерімен жұмыс істейді.

Кәсіпорынның дебиторлық берешек және кепілдік міндеттемесінен шығындарға арналған резервтері жоқ келісімшарттық активтері жоқ.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша IATA Bank Settlement Plan (BSP) - әлемдегі туристік агенттіктерден түсетін кірістерді жинайтын компаниялар - сегіз дебиторлар Сауда-саттық және басқа да дебиторлық берешектердің 51% -ын банктерді қоса есептемегенде (2017: сегіз борышкер 45% -ды құрады).

Жалға берушілер дебиторлық берешегі

Жалға берушілердің дебиторлық берешегі есепті күнге дейін орындалған қызмет көрсету нәтижесі ретінде Қоғам жариялаған айнымалы жалгерлік өтемақы сомасын білдіреді. Көптеген үй иелері халықаралық рейтингтік агенттіктермен бағаланады. Өткізгіштердің барлық несие тарихы жақсы болғандықтан және көптеген жылдар бойы компаниямен операция жасайтындықтан, басшылық олардың кредиттік тәуекел тіпті несие рейтингісі жоқ жалға берушілер үшін де шамалы.

Төменде келтірілген кестеде тұрғындардың және басқа тараптардың дебиторлық берешегінің кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген:

Кредиттік рейтинг	2018 ж.
BBB- до AAA	1,005,067
Бағаланбаған	112,187
Барлығы	1,117,254
Құнсыздануға арналған резерв	(384)
Құнсыздану резервін шегергенде	1,116,870

Қызметкердің қарызы

Жалпы алғанда, Ab-initio ұшқыштарын оқытудың құнының белгілі бір бөлігін стажер-ұшқыштар жабады, бірақ Бағдарлама қатысушыларына пайызсыз несие беру арқылы Компания қаржыландырады. Компания ай сайын ұшқыштардың жалақысынан төлететін соманы шегереді. Компаниядан шығатын сол ұшқыштардың немесе кадеттіктердің қарыздары құнсыздану бойынша жәрдемақымен толық қамтылады.

Саудалық және басқа да дебиторлық берешектің құнсыздануына резервтегі өзгерістер

	2018 ж.	2017 ж.
39 ҚЕХС (IAS) сәйкес 1 қаңтардағы жағдай бойынша баланс	16,659,445	18,270,275
9 ҚЕХС-ты (IFRS) бастапқы қолдану кезінде түзету	23,250	-
9 ҚЕХС (IFRS) сәйкес 1 қаңтардағы жағдай бойынша баланс	16,682,695	18,270,275
Бұрын құрылған резерв есебінен есептен шығарыңыз	(42,399)	(135,530)
Бір жыл ішінде қалпына келтіру	(540,505)	(1,559,910)
Құнсыздануға резервтерді қайта бағалаудың таза құны	(86,833)	31,296
Валюта туралы есеп беру үшін резерв	4,857	(29,681)
Баланс 31 желтоқсан	16,017,815	16,576,450

Қауіпсіздік салымдары

Компанияның негізгі контрагенттері, кем дегенде BBB-S & P рейтингілік агенттігінің кредиттік рейтингі бар.

Жарияланған кредиттік рейтингтің өзектілігін анықтау үшін, сондай-ақ жарияланған рейтингтерде көрсетілмеген есепті күнгі кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюын бағалау үшін Компания контрагенттердің қаржылық тұрақтылығының өзгеруін бақылайды.

Дисконттаудың 12 айлық ықтималдығы және құралдың қалған мерзіміне дефолт ықтималдылығы әр кредиттік рейтинг бойынша S & P рейтингілік агенттігі ұсынған тарихи деректерге негізделген. Әдетте (LGD) жоғалтудың жоғарылау көрсеткіштері әдетте көрінеді. Қарыздың құнсызданбаған жағдайында, 30% -ға дейін өтеу мөлшерлемесі есептеледі, бұл жағдайда шығын сметасы құралдың ағымдағы нарықтық бағасына және бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемеге негізделеді.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

24. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР жалғасы

Қауіпсіздік салымдары жалғасы

Төмендегі кестеде кепілді депозит кредиттік рейтингтер ұсынылған, олардың әрқайсысы 1-кезеңге бөлінген:

Кредиттік рейтинг	2018 ж.	2017 ж.
BBB- дейін AAA	17,014,681	16,858,769
C дейін CCC +	619,330	353,267
Бағаланбаған	2,096,196	903,462
Барлығы	19,730,207	18,115,498
Құнсыздануға арналған резерв	(132,549)	-
Құнсыздану резервін шегергенде	19,597,658	18,115,498

Компания мерзімі өткен немесе құнсызданған кепілдік Депозиттері болған жоқ.

Жыл ішінде құнсыздану резервіндегі қозғалыс мынадай болды. 2017 жылға салыстырмалы сомалар 39 ҚЕХС-ына (IAS) сәйкес құнсыздану бойынша резерв есебін құрайды.

	2018 ж.	2017 ж.
39 ҚЕХС (IAS) сәйкес 1 қаңтардағы жағдай бойынша баланс		-
9 ҚЕХС-ты (IFRS) бастапқы қолдану кезінде түзету	(74,390)	-
9 ҚЕХС (IFRS) сәйкес 1 қаңтардағы жағдай бойынша баланс	(74,390)	-
Құнсызданудан болған таза шығынды түзету	(41,710)	-
Валюта туралы есеп беру үшін резерв	(16,449)	-
Баланс 31 желтоқсан	(132,549)	-

Ақшалай қаражаттар және олардың баламалары

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның 51,031,749 мың теңге сомасына ақша қаражаттары мен олардың баламалары болды. (2017 жылы: 49,244,992 мың теңге). S & P-ге сәйкес, ақша қаражаттары мен олардың баламалары банктер мен қаржы институттарында AAA-дан бастап B-ға дейін бағаланады.

Ақшалай қаражаттар мен ақшалай қаражаттардың баламаларының құнсыздануы 12 айлық кредиттік шығындардың негізінде есептелді және тәуекел бойынша қысқа мерзімді позицияларды көрсетеді. Компания контрагенттердің сыртқы несие рейтингтері негізінде ақша қаражатының бар екендігін қарастырады олардың баламаларының кредиттік тәуекел төмен.

Ақшалай қаражаттарды және олардың баламаларын бағалау үшін Компания осындай тәсілдерді қолданады банк және депозиттерге арналған депозиттер.

9 ХҚЕС (IFRS) алғашқы қолданғаннан кейін, Компания 2018 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 1,075 мың теңге мөлшерінде құнсыздану резервін мойындады. Қордың көлемі 2018 жылы азайды.

Кредиттік рейтинг	2018 жылдың 31 желтоқсан			2017 жылдың 31 желтоқсан		
	жалпы ағымдағы құны	12 ай	ағымдағы құны	жалпы ағымдағы құны	құнсыздану	ағымдағы құны
BBB- AAA дейін	48,247,067	-	48,247,067	44,903,100	-	44,903,100
BB- BB+ дейін	2,785,450	(768)	2,784,682	4,342,050	-	4,342,050
	51,032,517	(768)	51,031,749	49,245,150	-	49,245,150

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі

ЕҚЖДБ-ті есептемей, Компания сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруінің елеулі тәуекеліне бейім емес.

2016 жылы сәуір айына Компания ЕҚЖДБ-пен құрамында тиянақталған бөлігі бар құбылмалы пайыздық мөлшерлемесімен несие шартына отырды (22-ші Ескерту). Кезең үш сыйақының құбылмалы мөлшерлемері 2018 жылы 20% жоғары немесе төмен болатын болса, пайыздық шығыстардың өзгеруі елеусіз болар еді.

Шетелдік валюталардың бағамдарының өзгеру тәуекелі

Компания АҚШ долларынан басқа валюталарда көрсетілген сатуға және сатып алуға қатысты операциялар бойынша валюталық тәуекелге ұшырайды. Валюта тәуекелі негізінен теңге мен еуроға байланысты болады. Шетел валютасында көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны 15, 17, 18, 22 және 23 қосымшаларында ашып көрсетілген.

Басшылық қазіргі жағдайларда Компанияның экономикалық тұрақтылығын сақтауға қатысты барлық қажетті шараларды қолданып жатыр. Компания валюталық тәуекелді жартылай басқару жөніндегі хеджирлеуді есепке алу саясатын қолданады.

Шетелдік валюталардың айырбас бағамдарының өзгеруі тәуекелдеріне сезімталдықты талдау

Компания АҚШ долларының айырбастау бағамының теңге мен еуроға қатысты өзгеруіне байланысты тәуекелдердің әсеріне көп ұшырайды.

Компанияның есепті күнге шетелдік валютамен көрсетілген қаржылық активтері мен қаржы міндеттемелерінің баланстық құны мынадай. Бұл ашып көрсету өзге шетелдік валюталарда көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баптарын қамтымайды, осыған байланысты олардың сомалары жиынтығында Компанияның қаржы есептілігіне елеулі ықпал етпейді.

	Ескерту	2018 жылдың 31 желтоқсан		2017 жылдың 31 желтоқсан	
		Теңге	Еуро	Теңге	Еуро
Активы					
Өзге салықтар бойынша алдын ала төлем	16	8,592,249	-	6,010,537	-
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	15	5,857,897	-	4,238,443	812,223
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		513,291	-	245,220	-
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	17	119,102	-	477,772	189,601
Кепілдік депозиттер	12	11,142	-	13,204	45,796
Барлығы		15,093,681	-	10,985,176	1,047,620
Міндеттемелер					
Несиелер	22	3,517,735	-	4,037,638	1,881,094
Саудалық және өзге кредиторлық берешек	21	4,671,488	2,460,033	3,567,685	-
Барлығы		8,189,223	2,460,033	7,605,323	1,881,094
Таза валюталық позиция		6,904,458	(2,460,033)	3,379,853	(833,474)

2018 жылы төмендегі кестеде Компания АҚШ долларының теңгеге қатысты әлсіреуіне және нығаюына сезімталдығын 11% -ға және еуроға 7% -ды көрсетеді.

2017 жылы төмендегі кестеде Компания АҚШ долларының теңгеге қатысты әлсіреуі мен нығаюына сезімталдықты 13% -ға және еуроға 5% -ды көрсетеді.

Сезімталдықты талдау кезеңнің аяғында қолда бар шетел валютасындағы ақшалай сомаларды тек жоғарыда аталғандарды пайдалана отырып түзету арқылы ғана қамтиды сезімталдық коэффициенттері.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

24. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР жалғасы

Шетелдік валюталардың айырбас бағамдарының өзгеруі тәуекелдеріне сезімталдықты талдау ЖАЛҒАСЫ

Сезімталдықты талдауды сауда және басқа да дебиторлық берешек, ақша қаражаттары мен олардың баламалары, банктердегі депозиттер, сауда кредиторлық берешек, қаржылық активтер мен міндеттемелер кіреді.

Теріс сан пайда немесе залалдың және капиталдың азаюын көрсетеді, ал оң сан пайдаға немесе залалға кері әсерін тигізеді.

	АҚШ долларының әлсіреуі		АҚШ долларының нығайтуы	
	Теңге	Еуро	Теңге	Еуро
2018 жылдың 31 желтоқсан	11%	7%	11%	7%
Пайда/(залал)	607,592	(137,762)	(607,592)	137,762
2017 жылдың 31 желтоқсан	13%	5%	13%	5%
Пайда/(залал)	351,505	(33,339)	(351,505)	33,339

Компания саудалық және өзге дебиторлық берешек, ақша қаражаттары және олардың баламалары, банктердегі депозиттер, кепілдікті салымдар, және саудалық және өзге кредиторлық берешек, несиелер және қаржылық лизинг бойынша міндеттемелері көрсетілген шетелдік валюталардың өзгеруін қадағалай отырып, шетелдік валюталардың бағамдарының өзгеру тәуекелін шектейді.

Өтімділік тәуекелін басқару

Өтімділік тәуекелі – Компанияда ақшалай қаражатты немесе басқа қаржылық активті беру арқылы есептелетін қаржы міндеттемелерімен байланысты міндеттерді орындаған кезде қиындықтардың туындау тәуекелі. Компанияның өтімділікті басқару тәсілі – әдеттегі және күйзелісті жағдайларда тиімсіз шығындарға жол бермей және Компания беделіне қауіп төндірмей Компанияда өз міндеттемелерін уақытылы өтеуіне жеткілікті өтімді қаражаттың мүмкіндігінше тұрақты болуын қамтамасыз ету.

Өтімділік тәуекелдерді басқару бойынша айрықша жауапкершілік Компания басшылығы үшін қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді қорландыру бөлігінде өтімділік тәуекелдерін басқару жөніндегі тиісті негізді және өтімділікті басқаруға қойылатын талаптарды жасаған Директорлар Кеңесіне жүктеледі. Компания өтімділік тәуекелін жөнді резервтерді пайдалану арқылы, сондай-ақ ақша ағындарына тұрақты мониторинг пен болжам жасау және қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша мерзімдерді салыстыру жолымен басқарады.

Сыйақы және өтімділік мөлшерлемелерінің кестелері

Келесі кестеде туынды емес қаржы міндеттемелері бойынша өтеудің шарттық мерзімдері көрсетіледі. Кестелер Компаниядан төлемнің талап етілуі мүмкін ең ертерек күннің негізінде қаржы міндеттемелері бойынша ақша ағындарының дисконтталмаған қозғалысының негізінде жасалды.

2018 жылдың 31 желтоқсан	3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1-5 жыл	5 жылдан жоғары	Жиыны
Қаржылық активтер					
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	10,057,203	175,196	1,113,796	445,672	11,791,867
Кепілдікті салымдар	14,600	12,217,944	1,378,894	5,986,220	19,597,658
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	51,031,749	-	-	-	51,031,749
Қаржылық міндеттемелер					
Пайызсыз					
Саудалық және өзге кредиторлық берешек	16,189,804	259,719	-	-	16,449,523
Құбылмалы мөлшерлемесімен					
Несиелер (теңгемен жасасқан)	201,705	649,682	2,935,672	1,003,530	4,790,590
Тиянақталған мөлшерлемесімен					
Қаржылық лизинг бойынша міндеттемелері	4,529,718	13,843,879	71,499,236	29,753,216	119,626,049

2017 жылдың 31 желтоқсан	Орташа өлшенген тиімді мөлшерлеме %	3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1-5 жыл	5 жылдан жоғары	Жиыны
Қаржылық активтер						
Пайызсыз						
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	-	8,279,613	200,296	1,110,319	193,671	9,783,899
Кепілдікті салымдар	-	6,826,283	4,763,556	2,989,001	3,536,658	18,115,498
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	-	49,245,150	-	-	-	49,245,150
Тиянақталған мөлшерлемесімен						
Банктердегі депозиттер	4.55	1,570	-	-	-	1,570
Пайызсыз						
Саудалық және өзге кредиторлық берешек	-	11,976,421	221,357	-	-	12,197,778
Құбылмалы мөлшерлемесімен						
Несиелер (теңгемен жасасқан)	-	237,374	690,314	3,158,881	1,653,343	5,739,912
Тиянақталған мөлшерлемесімен						
Қаржылық лизинг бойынша міндеттемелері	-	4,027,966	12,310,041	62,540,186	40,935,745	119,831,938

Әділ құн**Ақша қаражаттары және олардың баламалары**

Ақша қаражаттарының және олардың баламаларының баланстық құны шамамен олардың әділ құнына тең, өйткені олар не қысқа мерзімді, не өзіне сыйақыларды қамтиды және дисконтталмайды.

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржылық құралдар

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржылық құралдарды бағалау көпшілік бөлігі тікелей немесе жанама жалпы қол жетімді болып табылатын ақпаратқа негізделеді және бағалаулар бір немесе бірнеше қол жетімсіз бағалар негізінде жасалады. Мұндай бағалау әділ құн иерархиясында 3-деңгей болып табылады.

Кепілдік депозиттер

Кепілдік депозиттер, амортизацияланған құны бойынша танылады. Басшылық таза баланстық құнды олардың әділ құнына шамамен тең деп есептейді.

Саудалық және өзге дебиторлық және кредиторлық берешектер

Өтеу мерзімі алты айдан кем болатын дебиторлық және кредиторлық берешектер үшін әділ құн баланстық құннан аздап қана ерекшеленеді, өйткені уақыт бойынша ақша құнының әсері елеулі емес.

Несиелер

Несиелер әділ құнына жақын амортизацияланған құнымен көрсетіледі. Менеджменттің тұжырымы бойынша баланстық құн шамамен әділ құнын құрайды деп есептейді.

Қаржылық лизинг бойынша міндеттемелері

Қаржылық лизинг бойынша алғаш міндеттемелер бастапқыда жалдау мерзімінің басындағы жалдаған мүліктің әділ құны мен ең аз жалдау төлемдердің дисконтталған құнының қайсысы төмен болса сол құнымен есепке алынады. Менеджменттің тұжырымы бойынша баланстық құн шамамен әділ құнын құрайды деп есептейді.

Резервтер

Қаржы міндеттемелері анықтамасына түсетін резервтер үшін әділ құн мен ағымдағы құнның айырмашылығы елеусіз, өйткені ақшаның уақытша

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

құнының әсері елеулі емес.

25. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

Компанияның есеп саясатының жекелеген ережелері және бірқатар ашып көрсетулер қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құнын бағалауды талап етеді.

Компания әділ құнды бағалау үшін бақылау жүйесін құрды. Осы жүйеге сәйкес, 3 деңгей бағалауларын қоса алғанда, барлық маңызды әділ құн өлшеуді қадағалау үшін жауапты бағалаушылар тобы бар.

Бағалау жөніндегі мамандар тобы үнемі бақыланбайтын маңызды деректерді және бағалауды түзетуді тексереді. Егер әділ құн бойынша бағалау үшін брокер немесе құнды анықтау агенттіктері сияқты үшінші тұлғалардан алынған ақпарат қолданылса, бағалау тобының мамандары үшінші тараптардан алынған дәлелдерді, алынған бағалаудың ҚЕХС талаптарына сәйкестігі туралы негіздеме мәнін, алынған бағалау жатқызылуы тиіс әділ құн иерархиясының деңгейін анықтауды қоса алғанда талдайды.

Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалау кезінде, Компания мүмкіндігінше нарықтың бақылаулы деректерін қолданады. Әділ құнды бағалау әділ құнды иерархияның әртүрлі деңгейлеріне жатады, ол тиісті бағалау әдістерінде пайдаланылатын кірістерге байланысты:

- 1-деңгей: белсенді нарықтарда бірдей активтер мен міндеттемелер бойынша белгіленген (түзетілмеген) бағалар.
- 2-деңгей: тікелей (яғни, баға сияқты) немесе жанама (яғни, бағалар негізінде анықталған) түрде бақыланатын, 1-деңгей бағалаулары үшін қолданылатын, белгіленген бағалардан бөлек бастапқы деректер.
- 3-деңгей: бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген активтер мен міндеттемелер үшін бастапқы деректер (бақыланбайтын бастапқы деректер).

Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын анықтау үшін пайдаланылатын бастапқы деректер әр түрлі әділ құн иерархиялық деңгейлеріне жатқызылуы мүмкін болса, әділ құнның бағалауы неғұрлым төмен деңгейдің бастапқы деректері сәйкес келетін және барлық бағалау үшін елеулі болып табылатын иерархия деңгейіне жатады.

Компания өзгеріс енгізілген есепті кезеңнің аяқталу күніне әділ құн иерархиясының деңгейлері арасындағы аударымды таниды.

2018 және 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның барлық активтері амортизацияланған құны бойынша бағаланды.

26. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Капитал міндеттемелері

2011 жылы компания Boeing-пен кесте бойынша аванстық төлемдерді төлеген үш Boeing-787 сатып алу туралы келісім жасасты. Қазіргі уақытта Boeing-787 жеткізілімі 2023 жылға аванстық төлемдерді төлеуді кейінге қалдырумен ауыстырылады.

Жасасқан келісім шарттарға сәйкес әуе кемелердің сатып алу құнының көрсетуі мүмкін емес.

Операциялық жалдау жөніндегі міндеттемелер

Әуе кемелер

Әуе кемелеріне арналған операциялық лизингтік келісімшарттар 5 жылдан 10 жылға дейін созылады. Компанияның операциялық жалдау туралы барлық келісімшарттары, егер Компания кеңейту опционын пайдаланса, нарықтық бағаларды жаңарту үшін бөлімдерден тұрады. Компания жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активтерді сатып алуға мүмкіндігі жоқ.

Тіркелген және өзгеретін айнамалы жалдау төлемдердің тіркелген бөлігі АҚШ долларымен деноминацияланып, төленуге тиіс. Бұл валюта әуе кемелерін жалдау кезінде халықаралық есеп айырысуларда күн сайын пайдаланылады.

Қолданыстағы әуе кемелердің операциялық жалдау жөніндегі күші жоғалмайтын міндеттемелер:

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Бір жылдың ішінде	27,265,906	21,638,949
Бір жылдан кейін, бірақ бес жылдан аспайды	45,224,182	38,247,190
Бес жылдан астам	16,044,576	7,321,588
	88,534,664	67,207,727

2019 жылдан 2021 жылға жеткізілетін әуе кемелердің операциялық жалдау жөніндегі күші жойылмайтын міндеттемелер:

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Бір жылдың ішінде	13,595,301	5,593,313
Бір жылдан кейін, бірақ бес жылдан аспайды	65,287,490	58,392,792
Бес жылдан астам	47,017,628	60,100,010
	125,900,419	124,086,115

2015-2017 жылдары Компания термині мерзімінің аяқталуына және болашақта кеңеюіне байланысты ағымдағы жалға алу туралы кейбір келісімдерді алмастыру үшін он жеті Airbus A320neo және Airbus A321 LR отбасылық әуе кемелеріне арналған операциялық жалдау шартына қол қойды. Airbus A320neo отбасының төрт ұшағы 2016-2018 жылдары жеткізілді. ал қалған 13-і 2019-2020 жж. күтілуде.

2017 жылдың екінші жартыжылдығында Компания Embraer E190-E2 отбасының бес әуе кемесіне операциялық жалдау келісімшартына қол қойды, олардың қолданылу мерзімінің аяқталуына және кеңеюіне байланысты ағымдағы жалға алу туралы кейбір келісімдерді ауыстырды. Бір Embraer E190-E2 2018 жылдың қарашасында, ал қалған 4-і 2019 жылы күтілуде.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аккредитивтер 46,064 мың АҚШ долларын құрады (2017: 42,371 мың АҚШ доллары), оның ішінде 28,564 мың АҚШ доллары (2017: 32,871 мың АҚШ доллары) депозиттермен (12-ескерту) және 17,500 мың АҚШ доллары берілген жоқ. Бұл аккредитивтер жалға берушілерге Embraer E190 төрт оралғанда кепілдік міндеттемелерін өтеу үшін кепілдік ретінде берілді және жеті Airbus.

Қолданыстағы әуе кемелердің операциялық жалдау жөніндегі күші жоғалмайтын міндеттемелер:

	2018 жылдың 31 желтоқсан	2017 жылдың 31 желтоқсан
Бір жылдың ішінде	1,113,412	574,790
Бір жылмен бес жылдың арасында	1,972,867	810,982
	3,086,279	1,385,772

Сақтандыру

Авиациялық сақтандыру

Компания әуе кемелерді қолдану бойынша сақтандыру өтеліміне зор көңіл бөледі, сондықтан халықаралық мәртебелі брокер қызметі арқылы қаржылық тұрақтылық бойынша жоғары рейтингіне ие халықаралық Сақтандыру нарықтарының көбісінде (мысалы, Lloyds) авиациялық тәуекелдерді қарастырады. Сақтандыру өтелімінің түрлері төменде берілген:

- Әуе кемесінің, қосалқы бөлшектері мен жабдықтарының мүлктік нұқсандарының «Барлық тәуекелдерін» авиациялық сақтандыру және авиакомпанияның үшінші тұлғалар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
- Әуе кемелерінің мүлктік нұқсаны тәуекелдерін авиациялық сақтандыру;
- Соғыстың салдарынан әуе кемелерінің мүлктік нұқсаны тәуекелдерін және қосалқы бөлшектерді қоса алғанда, олармен қауымдасқан әуе кемесіне мүлктік нұқсанның тәуекелдерін авиациялық сақтандыру;
- Соғыс, әуе кемесін заңсыз тартып алу (айдап әкету) тәуекелдерінің және олармен қауымдасқан тәуекелдердің салдарын авиациялық сақтандыру.

Сақтандырудың басқа түрлері

Авиациялық сақтандыру өтелімінен басқа әуе компаниясы мүлік пен жалпы міндеттемелеріне зиянның қаржылық тәуекелін төмендету және жазатайым оқиғаларға ұшыраған қызметкерлерге өтемақы төлеу әрі медициналық шығынды өтеу үшін авиациялық емес сақтандыру полистерін үнемі сатып алып тұрады:

- Қызметкерлерді медициналық сақтандыру;
- Директорлардың және лауазымды тұлғалардың жауапкершілігін сақтандыру;
- Мүлкті сақтандыру;
- Көлік құралдарын кешенді сақтандыру;
- Лауазымдық міндеттерін орындау кезінде жазатайым оқиғалардан сақтандыру;
- Қызметкердің өмірі мен денсаулығына келтірілген нұқсан үшін жұмыс берушінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
- Кеден басқармасының алдында азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру;
- Ұшқыштарды ұшу құқығынан айыратын оқыс оқиғадан ерікті түрде сақтандыру;

ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТУЛЕР ЖАЛҒАСЫ

2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші
(мың қазақстандық теңгемен)

➤ Қоймадағы тауарларды сақтандыру.

26. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖАЛҒАСЫ

Салықтық шартты міндеттемелер

Қазақстан Республикасының салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа болып табылады және салықтардың көптеген әралуан түрлерімен және заңнамадағы, ресми жарияланымдардағы және сот шешімдеріндегі жиі өзгерістермен сипатталады. Салықтарды елеулі айыппұлдар салуға, өсімпұлдар есептеуге және өндіріп алуға құқығы бар бірқатар реттеуші органдар тексеруі тиіс.

Салық жылы салық органдарының тексеруі үшін келесі күнтізбелік бес жылдың ішінде ашық болып қалады, алайда, кейбір жағдайларда салық жылы бұдан да ұзақ мерзім ашық болып қалуы мүмкін.

Басшылық қолданылатын салық заңнамасының, ресми түсініктемелердің және сот шешімдерінің түсіндірмелеріне негізделі отырып, салық міндеттемелерін бара-бар көрсеткеніне сенімді. Алайда тиісті салық органдарының түсіндірмелері ерекшеленуі және бұл қаржы есептілігіне елеулі әсер етуі мүмкін.

Компанияның функционалдық валютасы АҚШ доллары болып табылады, себебі бұл валюта тиісті операциялардың, оқиғалар мен жағдайлардың экономикалық салдарларын барынша нақты көрсетеді. Қазақстан Республикасының Салық кодексінде теңгеден басқа функционалдық валютаның қолданылуын түсіндіретін ережелер жоқ. Соған қарамастан, Салық кодексі Қазақстан Республикасының барлық салық төлеушілерін теңгемен салық міндеттемелерін есептеуге және төлеуге міндеттейді. Сондықтан белгілі пайымдауды қолдану арқылы компания салық және салық салу мақсаттары үшін теңгемен есеп жүргізіп, есептейді. Бұл көзқарас қолданыстағы заңнамада ең қолайлы болып саналатынына Басшылық сенімді.

Операциялық орта

Қазақстанды қоса алғанда, дамушы елдердің нарықтары неғұрлым дамыған нарықтардың тәуекелдерінен ерекшеленетін экономикалық, саяси, әлеуметтік, соттық және заңнамалық тәуекелдерге бейім болады. Қазақстанда бизнестің жүргізілуін реттейтін заңдар мен нормативтік актілер баяғыша тез өзгерістерге бейім. Салық, валюта және кеден заңнамасын әртүрлі түсіну мүмкіндіктері бар. Қазақстанның дамуының болашақ бағыты негізінен қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, мемлекеттің экономикалық, салық және кредиттік-қаржылық саясатына және елдегі политикалық жағдайдың өзгеруіне байланысты.

Қазақстанның мұнай мен газдың үлкен көлемін өндіруіне және экспорттауына байланысты, оның экономикасы мұнай мен газдың әлемдік бағаларының өзгерістеріне ерекше сезімтал болып келеді.

Қазақстан теңгесінің құны едәуір түсіп кетіп, ал дүниежүзі бойынша мұнай бағасының төмендеуі бизнес ортадағы белгісіздік деңгейін күшейтеді.

27. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Бақылау қатынастары

Компанияның акционерлері Қазақстан Республикасының Үкіметі атынан «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-ауқат Қоры» АҚ және «BAE Systems Kazakhstan Ltd.» компаниясы болып табылады, олар Компания акцияларының тиісінше 51%-на және 49%-на иелік етеді.

Басшылыққа сыйақы

Басқару, бақылау және Компанияның қызметін жоспарлауда өкілеттік пен жауапкершілікке ие негізгі басшылық, жалақы мен бонустарды қоса келесі сыйақыларды алды (6-шы Ескерту):

	2018 ж.	2017 ж.
Жалақы және бонустар	1,398,833	1,185,811
Әлеуметтік салық	138,573	135,798
	1,537,406	1,321,609

Байланысты тараптармен операциялар

Байланысты тараптар Компания акционерлерін және осы акционерлер жеке немесе бірге акциялардың бақылау пакетіне иелік ететін барлық басқа компанияларды қамтиды. Компания Мемлекеттік органдарға, агенттіктерге және Мемлекет бақылайтын кәсіпорындарға авиакөлік қызметтерін ұсынады. Бұл операциялар Компанияның әдеттегі операциялық қызметінің барысында Мемлекеттің тікелей бақылауына түспейтін басқа кәсіпорындарға қызметтер ұсынумен салыстыруға болатын шарттарда жүргізіледі.

Компания тауарлар мен қызметтерді сатып алу және сату үшін сатып алулар, бағалар және бекіту процестері бойынша стратегияларды жасады және ендірі. Мұндай стратегиялық сатып алулар, бағалар және бекіту процестері контрагенттің мемлекет бақылайтын кәсіпорын болып табылуына немесе табылмауына байланысты болмайды.

Байланысты тараптармен операциялардың потенциалды ықпалын, баға стратегияларын, сатып алу және бекіту процестерін, және байланысты тараптармен операциялардың осы қаржы есептілігіне әлеуетті ықпалын түсіну үшін қажетті ақпаратты қарастырып, Компания басшылығы мына төмендегі операцияларға байланысты тараптармен операциялар ретінде ашып көрсетуді талап етеді деп санайды:

Алынған қызметтер	2018 ж.		2017 ж.	
	Операция сомасы	Есеп айырысулар бойынша қалдық	Операция сомасы	Есеп айырысулар бойынша қалдық
Мемлекеттік компаниялар	9,734,266	(947,821)	10,251,193	(143,262)
Акционерлердің еншілес компаниялары	1,776,291	(68,388)	1,552,391	28,047
	11,510,557	(1,016,209)	11,803,584	(115,215)

Байланысты тараптардан алынған қызметтер әуежайлардың, навигацияның қызметтерімен және метеорологиялық қамсыздандырумен көрсетілген.

Компания көрсеткен қызметтер	2018 ж.		2017 ж.	
	Операция сомасы	Есеп айырысулар бойынша қалдық	Операция сомасы	Есеп айырысулар бойынша қалдық
Акционерлердің еншілес компаниялары	513,618	83,756	533,507	160,427
	513,618	83,756	533,507	160,427

Байланысты тараптармен барлық қалдықтар есепті күннен кейін алты ай ішінде өтуге жатады. Барлық қалдықтар қамтамасыз етілмеген.

28. ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН БЕКІТУ

Бұл қаржы есептілігін Компания басшылығы мақұлдап, 2019 жылдың 28 Ақпанында шығаруға бекітті.